

5
04.06.2024

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА»
ФАКУЛЬТЕТ БІЗНЕСУ ТА СФЕРИ ОБСЛУГОВУВАННЯ
КАФЕДРА МЕНЕДЖМЕНТУ, БІЗНЕСУ ТА МАРКЕТИНГОВИХ
ТЕХНОЛОГІЙ

Риш

ДМИТРЕНКО Аліна Олександрівна
(студент групи ПВ-5)

БАКАЛАВРСЬКА КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА
ВЛАСНИЙ КАПІТАЛ ПІДПРИЄМСТВА ТА ЕФЕКТИВНІСТЬ ЙОГО
ВИКОРИСТАННЯ

(представлена на здобуття ступеня вищої освіти «бакалавр»
галузі знань 07«Управління та адміністрування» спеціальності
076 «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність»)

Допущено до захисту
протокол № 5
від 03.06.2024
зав. кафедри менеджменту,
бізнесу та маркетингових
технологій
д.е.н., проф. Остапчук Т.П.

[Signature]

Керівник роботи:
к.е.н., доц. Довгалюк В.В.

[Signature]
(підпис)

Рецензент
д.філос., доц. Завалій Т.О.

[Signature]
(підпис)

Житомир, 2024

Анотація

Дмитренко А.О. Власний капітал підприємства та ефективність його використання. – Рукопис.

Бакалаврська кваліфікаційна робота представлена на здобуття ступеня вищої освіти «бакалавр», галузі знань 07 «Управління та адміністрування» спеціальності 076 «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність». – Державний університет «Житомирська політехніка», Житомир, 2024.

У бакалаврській кваліфікаційній роботі розглянуто особливості обґрунтування та удосконалення механізму управління власним капіталом підприємства та ефективністю його використання. Досліджено теоретичні основи використання власного капіталу підприємства. Представлена аналітична оцінка сучасного стану та напрями підвищення ефективності використання власного капіталу підприємства.

Ключові слова: капітал, власний капітал, зобов'язання, використання власного капіталу, оптимізація структури капіталу.

Annotation

Dmytrenko A.O. Own capital of the enterprise and the efficiency of its use. - Manuscript.

The bachelor's qualification work is submitted for the Bachelor's degree, field of knowledge 07 "Management and administration" of specialty 076 "Entrepreneurship, trade and stock exchange activity". - Zhytomyr Polytechnic State University, Zhytomyr, 2024.

The bachelor's qualification thesis examines the features of substantiation and improvement of the enterprise's own capital management mechanism and the efficiency of its use. The theoretical foundations of the use of the enterprise's own capital are studied. An analytical assessment of the current state and directions for improving the efficiency of the use of the company's own capital are presented.

Keywords: capital, equity, liabilities, use of equity, optimization of capital structure.

ЗМІСТ

ВСТУП.....	4
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ВИКОРИСТАННЯ ВЛАСНОГО КАПІТАЛУ ПІДПРИЄМСТВА	7
1.1. Економічна сутність, значення та функції власного капіталу в господарській діяльності підприємства	7
1.2. Класифікація та механізм ефективного використання власного капіталу підприємства	15
1.3. Методичні аспекти оцінки ефективності використання власного капіталу на підприємстві.....	23
1.4. Нормативно-правове та інформаційне забезпечення відносин у сфері використання власного капіталу підприємства	32
Висновки до розділу 1	38
РОЗДІЛ 2. АНАЛІТИЧНА ОЦІНКА СУЧАСНОГО СТАНУ ТА НАПРЯМИ ПІДВИЩЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ ВИКОРИСТАННЯ ВЛАСНОГО КАПІТАЛУ ТОВ «ФЕРПЛАСТ-УКРАЇНА»	40
2.1. Організаційно-управлінський аналіз підприємства.....	40
2.2. Діагностика фінансово-економічного стану підприємства	48
2.3. Оцінка існуючої системи використання власного капіталу на підприємстві.....	56
2.4. Напрями підвищення ефективності використання власного капіталу на підприємстві.....	64
Висновки до розділу 2	73
ВИСНОВКИ.....	75
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	78
ДОДАТКИ.....	85

ВСТУП

Актуальність теми дослідження. У сучасних умовах ефективно використання власного капіталу на підприємствах є однією з ключових умов їх успішності та стійкості на ринку. Власний капітал визначає фінансову міцність та незалежність підприємства від зовнішніх впливів. Відправною точкою для більшості бізнесів є створення власного капіталу, який дозволяє забезпечити необхідність фінансування та розвиток. Ефективне використання власного капіталу дозволяє збільшити фінансову стабільність та знизити залежність від зовнішніх джерел фінансування. Власний капітал є основною фінансовою підтримкою для вирішення нагальних потреб та вкладення у нові можливості розвитку.

Управління власним капіталом вимагає комплексного аналізу, стратегічного планування та ефективного використання ресурсів. Сучасні умови ринкової конкуренції підкреслюють значення ефективного використання власного капіталу як основи для стійкого розвитку підприємства. Швидкі зміни у глобальній економіці та вимоги ринку вимагають постійного вдосконалення стратегій управління капіталом. Ефективне використання власного капіталу стає стратегічним фактором, що визначає конкурентоспроможність та успішність підприємства в сучасних умовах.

Попри те, що питання управління власним капіталом на мікрорівні упродовж століть розглядали у своїх працях такі відомі світові вчені, як Г. Беккер, Дж. М. Кейнс, Дж. Кларк, Т. Мальтус, К. Маркс, А. Сміт, Т. Стюарт, І. Фішер, Е. Шмаленбах, Т. Шульц тощо, вони залишаються актуальними і сьогодні. Вагомий внесок у дослідження проблем використання власного капіталу підприємства здійснили і сучасні вітчизняні вчені: І. А. Бланк, Г. В. Кошельок, В. О. Кучменко, Д. Е. Пономарьов, М. В. Рубаха, Т. М. Савельєва, О. М. Терещенко, С. А. Харчук, Р. А. Чемчикаленко та інші. Зважаючи на сталий науковий прогрес, появу нових напрацювань та розроблення новітніх методик

фінансового менеджменту, питання ефективного використання власного капіталу підприємств потребують подальших досліджень та систематизації.

Зазначене обумовило вибір теми, постановку мети та завдань бакалаврської кваліфікаційної роботи. Обрана тема повністю відповідає проблемам напряму підготовки за спеціальністю 076 «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність».

Метою бакалаврської кваліфікаційної роботи є узагальнення та подальший розвиток теоретико-методичних засад формування, а також визначення напрямів підвищення ефективності використання власного капіталу ТОВ «Ферпласт-Україна».

Поставлена мета обумовила вирішення наступних **завдань**:

- вивчити економічну сутність, значення та функції власного капіталу в господарській діяльності підприємства;
- дослідити класифікацію та механізм ефективного використання власного капіталу підприємства;
- узагальнити методичні аспекти оцінки ефективності використання власного капіталу на підприємстві;
- вивчити нормативно-правове та інформаційне забезпечення відносин у сфері використання власного капіталу підприємства;
- провести організаційно-управлінський аналіз діяльності підприємства;
- здійснити діагностику фінансово-економічного стану підприємства;
- провести оцінку існуючої системи використання власного капіталу на підприємстві;
- розробити напрями підвищення ефективності використання власного капіталу на підприємстві.

Об'єктом дослідження у бакалаврській кваліфікаційній роботі виступає процес ефективного використання власного капіталу підприємства, **предметом** – теоретичні, методичні та прикладні засади підвищення ефективності використання власного капіталу підприємства.

Методи дослідження. В ході виконання бакалаврської кваліфікаційної

роботи використовувалися загальнонаукові методи емпіричного й теоретичного дослідження, а саме: узагальнення, порівняння та групування, статистичний аналіз, системний і факторний аналіз, балансовий та розрахунково-аналітичний методи, метод коефіцієнтів, ланцюгових підстановок, абсолютних та відносних величин, використання яких ґрунтувалося на принципах об'єктивності, системності, комплексності.

Інформаційна база дослідження. У якості джерел інформації були опрацьовані та використані статут підприємства, підручники, монографії, публікації періодичних та інтернет-видань, аналітичні матеріали з фінансового менеджменту та оцінки фінансового стану. Основою аналітичних розрахунків стала бухгалтерська звітність підприємства за 2021-2023 роки (баланс, звіт про фінансові результати та звіт про власний капітал).

Практичне значення одержаних результатів полягає в тому, що в бакалаврській кваліфікаційній роботі представлено ряд практичних рекомендацій щодо оптимізації структури власного та позикового капіталу підприємства ТОВ «Ферпласт-Україна». Представлено аналітичні розрахунки щодо оптимізації структури капіталу з використанням механізму фінансового левериджу на підприємстві ТОВ «Ферпласт-Україна».

Структура та обсяг бакалаврської кваліфікаційної роботи. Бакалаврська кваліфікаційна робота складається зі вступу, двох розділів, висновків, списку використаних літературних джерел, додатків. Основний зміст роботи викладено на 84 сторінках друкованого тексту. Робота містить 19 таблиць та 8 рисунків. Список використаних джерел налічує 76 найменувань. Робота містить 3 додатки.

РОЗДІЛ 1

ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ВИКОРИСТАННЯ ВЛАСНОГО КАПІТАЛУ ПІДПРИЄМСТВА

1.1. Економічна сутність, значення та функції власного капіталу в господарській діяльності підприємства

Ефективне використання власного капіталу на підприємстві є критично важливим у сучасних умовах, що характеризуються високою конкуренцією та швидкими темпами змін. Рациональне управління фінансовими ресурсами дозволяє забезпечити стабільність та рентабельність бізнесу. Підприємства, які вміло інвестують власний капітал, можуть скоротити витрати, підвищити продуктивність та запровадити інноваційні рішення. Ефективне використання капіталу сприяє зростанню вартості компанії та залученню додаткових інвестицій [1, с.14].

В умовах глобалізації та інтеграції ринків, оптимізація фінансових потоків є запорукою успішного розвитку. Крім того, це допомагає знижувати ризики, пов'язані з нестабільністю економічного середовища. Збалансований підхід до управління капіталом забезпечує гнучкість у прийнятті стратегічних рішень. Також він сприяє підвищенню довіри з боку партнерів і кредиторів. У результаті, підприємства, що ефективно використовують свій власний капітал, мають конкурентну перевагу і здатні швидше адаптуватися до змін ринку.

Власний капітал є ключовим елементом функціонування та розвитку підприємств. Ефективне формування капіталу на рівні окремого підприємства сприяє стійкому економічному зростанню і підвищенню добробуту власників. На рівні економіки в цілому це призводить до збільшення суспільного багатства нації. Тому капітал є важливою економічною категорією. Розуміння природи і сутності капіталу змінювалось разом з розвитком економічної науки, теорії та політичної економії, фінансів, менеджменту тощо. Через це в сучасній

економічній літературі немає однозначного визначення поняття «власний капітал». Важливо досліджувати еволюцію знань про власний капітал з точки зору походження терміну, виникнення теорій капіталу, форм його прояву, сфер існування та застосування поняття [41, с.335].

В історичному контексті етимологію слова «капітал» пов'язують з латинським «capitalis», що в перекладі означає головну грошову суму, назначену до займу на відсоток [32, с.9], і є дериватом, тобто похідним від «caput» - голова.

Теорії власного капіталу - це сукупність наукових концепцій і підходів, які пояснюють природу, сутність, функції та роль власного капіталу в діяльності підприємств. Вони розглядають різні аспекти власного капіталу, включаючи його формування, структуру, управління та вплив на фінансову стабільність і розвиток компанії. Розвиток теорії власного капіталу пройшов через кілька історичних етапів, кожен з яких відзначається змінами в економічних умовах, наукових підходах та розумінні сутності капіталу. Нижче описані основні етапи розвитку цієї теорії (табл. 1.1).

Таблиця 1.1

Історичні етапи розвитку теорії власного капіталу [4; 27]

Період, представники напрямку	Ключові ідеї
1	2
Класичний період (XVII-XVIII століття) - Адам Сміт, Давид Рікардо	- накопичення капіталу. Класичні економісти вважали, що капітал накопичується через заощадження та інвестиції, які є основними двигунами економічного зростання; - роль капіталу. Адам Сміт розглядав капітал як ключовий елемент для продуктивної діяльності, що дозволяє підвищувати ефективність виробництва та забезпечувати економічний розвиток.
Марксистський період (XIX століття) - Карл Маркс	- капітал як засіб експлуатації. Маркс вважав капітал інструментом, за допомогою якого капіталісти експлуатують робітників, привласнюючи додаткову вартість, створену працею; - динаміка капіталу. Він також досліджував накопичення та концентрацію капіталу, а також їх вплив на економічні кризи.
3. Неокласичний період (кінець XIX - початок XX століття) - Альфред Маршалл, Джон Бейтс Кларк	- гранична продуктивність капіталу. Неокласичні економісти зосереджувалися на понятті граничної продуктивності капіталу, яка визначає дохід від використання додаткової одиниці капіталу; - оптимальне розміщення ресурсів. Вони також аналізували, як капітал розподіляється між різними видами діяльності для досягнення оптимальної ефективності.

Продовження таблиці 1.1

1	2
4. Інституціональний період (середина XX століття) - Торстейн Веблен, Джон Кеннет Гелбрейт	- роль інститутів. Інституціоналісти підкреслювали значення соціальних, політичних та економічних інститутів у формуванні та використанні капіталу; - еволюція капіталу. Вони досліджували, як інститути та технологічні зміни впливають на еволюцію капіталу та його роль в економіці.
5. Сучасний період (кінець XX - початок XXI століття) - Франко Модільяні, Мертон Міллер, Майкл Дженсен	- теорія фінансової структури. Модільяні та Міллер розробили теорему, згідно з якою вартість компанії не залежить від її фінансової структури за певних умов; - теорія агентських відносин. Дженсен та Меклінг досліджували проблеми, що виникають через конфлікти інтересів між власниками та менеджерами, і розробили підходи для їх вирішення; - асиметрична інформація та поведінкова економіка. Дослідження Акерлофа, Спенса та Канемана розширили розуміння капіталу, включивши вплив інформаційної асиметрії та психологічних факторів на фінансові рішення.
6. Посткризовий період (після фінансової кризи 2008 року)	- стійкість та регулювання. Посилена увага до стійкості фінансових систем та регулювання використання капіталу для запобігання фінансовим кризам; - інновації та технології. Роль інновацій та нових технологій у формуванні та використанні власного капіталу, зокрема у фінансових технологіях (FinTech) та цифровій економіці; - соціально-відповідальне інвестування. Зростаючий інтерес до екологічних, соціальних та управлінських факторів (ESG) у прийнятті інвестиційних рішень.

Наведені у табл. 1.1 етапи ілюструють еволюцію теорії власного капіталу, показуючи, як зміни в економічних умовах та наукових підходах впливали на розуміння та управління капіталом. Ці теорії надають різні перспективи на природу та управління власним капіталом, допомагаючи зрозуміти складність фінансових рішень у сучасних умовах.

Виділяють, також, відокремлені три підходи щодо визначення змісту власного капіталу – бухгалтерський, правовий та економічний (рис. 1.1).

Бухгалтерський підхід до визначення суті власного капіталу підприємства полягає в обліковому відображенні різниці між активами та зобов'язаннями компанії. Він включає такі компоненти, як статутний капітал, додатковий капітал, нерозподілений прибуток та інші резерви. Цей підхід забезпечує точне відображення фінансової позиції підприємства у балансі, що є ключовим для аналізу його стабільності. Власний капітал відображається у фінансових звітах і

дозволяє оцінити вартість компанії з точки зору її внутрішніх джерел фінансування. Основна мета бухгалтерського підходу – надати прозору та надійну інформацію для зацікавлених сторін, включаючи інвесторів, кредиторів та регуляторів [17].

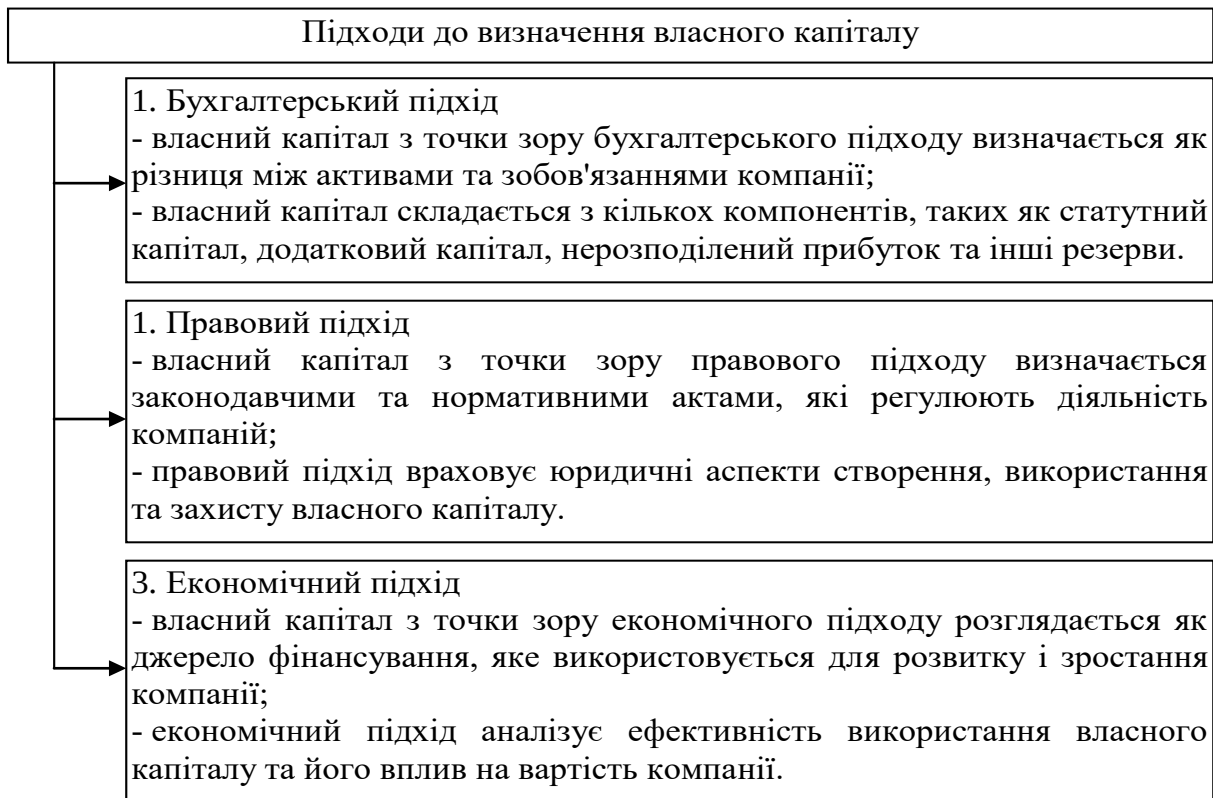

Рис. 1.1. Підходи до визначення власного капіталу [5; 19]

Правовий підхід до визначення суті власного капіталу підприємства базується на законодавчих та нормативних актах, які регулюють діяльність корпорацій та інших юридичних форм підприємств. Власний капітал відображається у статуті компанії та інших внутрішніх нормативних документах, які визначають права та обов'язки акціонерів та власників підприємства. Правовий підхід спрямований на забезпечення юридичної стабільності та прозорості діяльності компанії, а також захисту прав акціонерів та інших учасників. Власний капітал, визначений згідно з правовими нормами, є основою для вирішення суперечок та конфліктів між зацікавленими сторонами. Правовий підхід допомагає забезпечити дотримання законів та регуляцій у сфері фінансів та корпоративного управління [35, с.347].

Економічний підхід до визначення суті власного капіталу підприємства спрямований на аналіз його ролі як джерела фінансування та визначення впливу на ефективність компанії. Власний капітал розглядається як фінансовий ресурс, що може використовуватися для розвитку бізнесу, здійснення інвестицій та покриття збитків. Економічний підхід враховує вартість капіталу, його відмінні ризики та доходи порівняно з альтернативними джерелами фінансування. Аналіз рентабельності та оптимального використання власного капіталу є ключовими аспектами економічного підходу. Враховуючи цей підхід, компанія може раціонально управляти своїми фінансовими ресурсами та максимізувати свою вартість для акціонерів і власників [41, с.115].

З точки зору економічного підходу сутність власного капіталу підприємства можна узагальнити на основі представлених наукових дефініцій різних вчених-економістів (табл. 1.2).

Таблиця 1.2

Визначення поняття «власний капітал» з позицій
економічного підходу [6; 12; 19; 20; 38; 41; 44; 64]

Автор	Визначення
1	2
Бланк І.А. [4, с.226]	Власний капітал – це загальна вартість засобів підприємства, які належить йому на правах власності, і використовуються для отримання прибутку
Гетьман О.О. [11, с.165]	Власний капітал – це загальна сума засобів, що внесені його учасниками в різних формах з передачею права власності на них підприємству або залишені ними на підприємстві, які є джерелами формування його активів і виступають матеріально-технічною базою його функціонування як суб'єкта господарювання
Єпіфанова І.Л. [18, с.72]	Власний капітал – це власні джерела підприємства (фірми, компанії), які вкладені (внесені) засновниками або залишені ними на підприємстві з уже оподаткованого прибутку
Івченко Л.В. [25, с.57]	Власний капітал – загальна вартість засобів підприємства, які належать йому на правах власності і використовуються ним для формування його активів
Кірсанова Т.О. [29, с.60]	Під власним капіталом слід розуміти фізичні, фінансові та інтелектуальні ресурси, вкладені власником (засновником) підприємства, з обов'язковим дотриманням відповідальності і захисту прав кредиторів задля забезпечення довгострокового фінансування, ліквідності та кредитоспроможності підприємства і ефективного управління підприємством в цілому

1	2
Квасницька Р.О. [28, с.224]	Власний капітал – це фінансові ресурси, які використовуються для організації та фінансування господарської діяльності
Кудіна І.О. [35, с.347]	Власний капітал це нагромаджений шляхом збереження запас економічних благ у формі грошових коштів та реальних капітальних товарів, що залучається його власниками в економічний процес як інвестиційний ресурс і чинник виробництва з метою отримання доходу, функціонування яких в економічній системі базується на ринкових принципах і пов'язане з чинниками часу, ризику і ліквідності
Рубаха М.В. [58, с.143]	Власний капітал – частина в активах підприємства, що залишається після вирахування його зобов'язань
Савельєва Т.М. [59, с.195]	Власний капітал це модифікована величина заборгованості підприємства його засновникам в розмірі вартості активів, які ним забезпечуються
Югас Е.К. [75, с.65]	Власний капітал – це основа створення й розвитку господарської діяльності підприємства, а також головна складова його загального потенціалу у вигляді початково зареєстрованих та додатково створених власних коштів (засобів)

Вважаємо, що всі наведені трактування є цілком припустимими, оскільки визначають сутність власного капіталу в контексті джерел його створення та зобов'язань щодо власників підприємства. Разом з тим для цілей економічного трактування та аналізу визначення цієї категорії, на нашу думку, потребує уточнення через призму кругообігу капіталу в процесі господарської діяльності, його економічної і правової сутності [63, с.225].

Відтак, вважаємо, що власний капітал підприємства - це сукупність фінансових ресурсів, що належать власникам або акціонерам компанії та є основним джерелом фінансування її діяльності. Він включає в себе статутний капітал, резерви та накопичені прибутки, які можуть використовуватися для покриття збитків, інвестицій у розвиток бізнесу, а також виплати дивідендів власникам. Власний капітал відображає фінансову стійкість та ресурсну базу підприємства, а також визначає його здатність до відтворення та розвитку в майбутньому. Це ключовий елемент у балансі компанії, який відображає власницькі права та інтереси в управлінні та контролі над її діяльністю. Власний капітал є важливим показником фінансової стабільності та привабливості підприємства для інвесторів та кредиторів.

На законодавчому рівні поняття «власний капітал» закріплене у НП(С)БО

№ 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності» [47]. Так, під власним капіталом розуміється частина в активах підприємства, що залишається після вирахування його зобов'язань. Проте дане визначення відображає порядок розрахунку власного капіталу, але не розкриває джерел формування та напрямків використання власного капіталу та є надто обмеженим.

Власний капітал відіграє ключову роль у забезпеченні ефективної діяльності підприємства з кількох аспектів, які відображають його значення у зобов'язаннях підприємства (рис. 1.2).

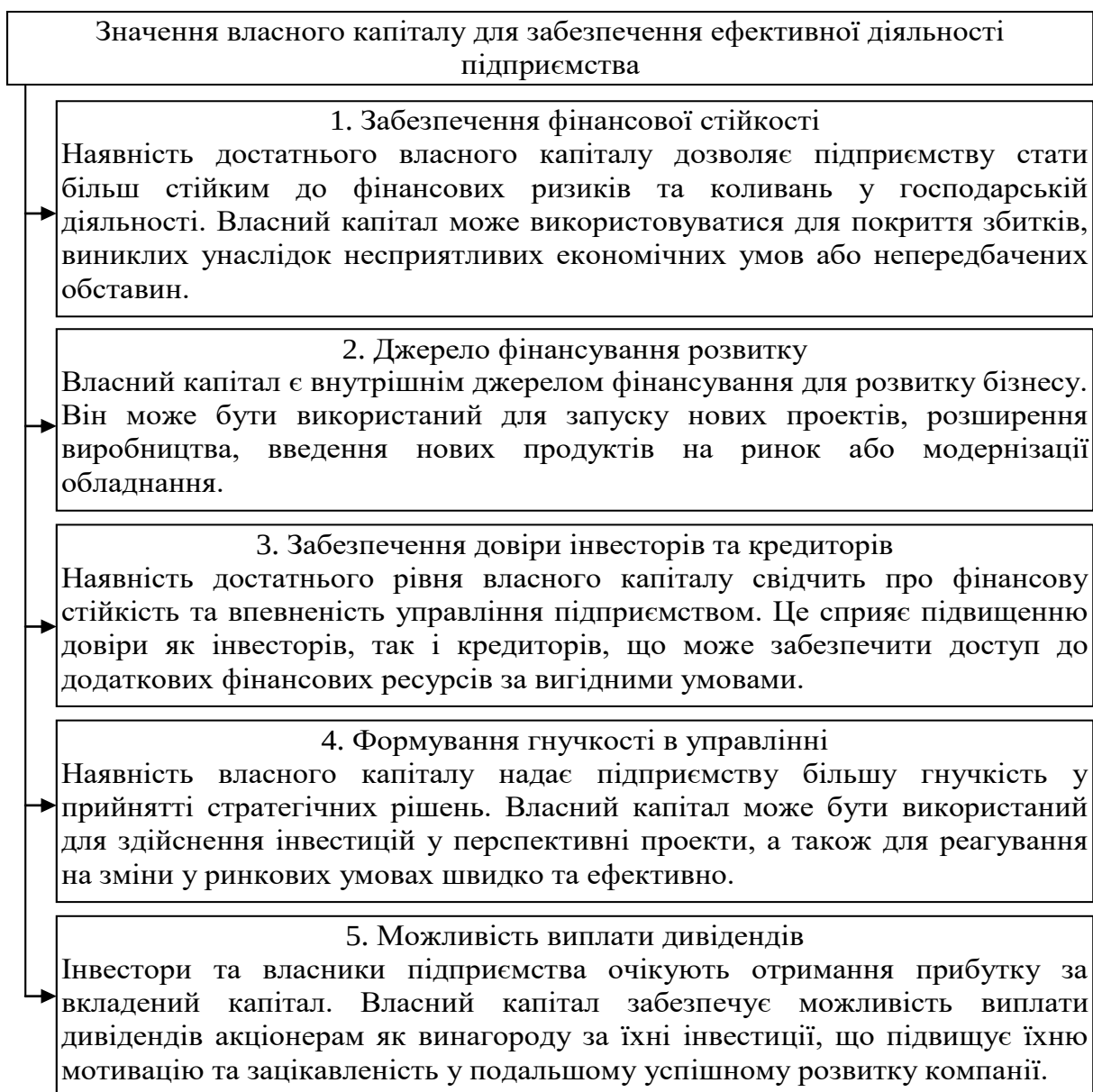

Рис. 1.2. Значення власного капіталу для забезпечення ефективної діяльності підприємства [15; 26]

Для глибшого розуміння сутності власного капіталу всі функції можна поділити на дві групи: загальні функції, які стосуються власного капіталу загалом, та спеціальні, які виконують, переважно, окремі складові цього капіталу. Отже функції власного капіталу наведено на рис. 1.3.

Рис. 1.3. Функції власного капіталу підприємства [2; 27]

Таким чином, власний капітал є критичним компонентом фінансової стійкості та успіху будь-якого підприємства. Передусім він забезпечує фінансову автономію, оскільки не потребує повернення вкладених коштів. Це дозволяє компанії збільшувати свою інвестиційну активність та розвиватися без накладних фінансових обтяжень. Крім того, наявність достатнього власного капіталу збільшує віру від кредиторів та інвесторів, що може підвищити доступність зовнішнього фінансування за вигіднішими умовами. Власний капітал також створює сприятливі умови для внутрішнього розвитку підприємства, дозволяючи здійснювати інновації, розширювати виробництво та конкурувати на ринку.

1.2. Класифікація та механізм ефективного використання власного капіталу підприємства

Класифікація власного капіталу є однією з важливих складових фінансової звітності підприємства та відображається у вимогах Національного стандарту бухгалтерського обліку № 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності». Цей стандарт встановлює основні положення щодо складання та представлення фінансової інформації, включаючи правила класифікації та розкриття власного капіталу. Необхідність такої класифікації полягає у забезпеченні системності, узгодженості та порівняності фінансової інформації як в межах самого підприємства, так і між різними суб'єктами господарювання. Відповідність вимогам НП(С)БО № 1 є важливою не лише для забезпечення законності та дотримання нормативно-правових вимог, але й для підвищення рівня довіри зацікавлених сторін до фінансової звітності та забезпечення її інформативності та достовірності [47].

В фінансовій звітності підприємства у формі №1 НП(С)БО, розділ I пасиву балансу включає характеристику власного капіталу, його обсяг та структуру за звітний період. Однак, для отримання більш детальної інформації про власний капітал, використовується форма №4 НП(С)БО 1 «Звіт про власний капітал». Цей звіт дозволяє проаналізувати рух всіх компонентів власного капіталу, виявити зміни у його складі, а також встановити причини цих змін і визначити тенденції фінансових рішень, що стосуються власного капіталу. Іншими словами, форма №4 дозволяє детально вивчити динаміку та зміни в капіталі підприємства, аналізувати фактори, що їх впливають, та визначати стратегії подальшого фінансового розвитку [47].

Види власного капіталу у відповідності до вимог НП(С)БО № 1 представлено на рис. 1.4. Отже, згідно чинного законодавства до складу власного капіталу відноситься: зареєстрований (пайовий) капітал, капітал у дооцінках, додатковий капітал, резервний капітал, нерозподілені прибутки (непокриті збитки), вилучений капітал, неоплачений капітал.

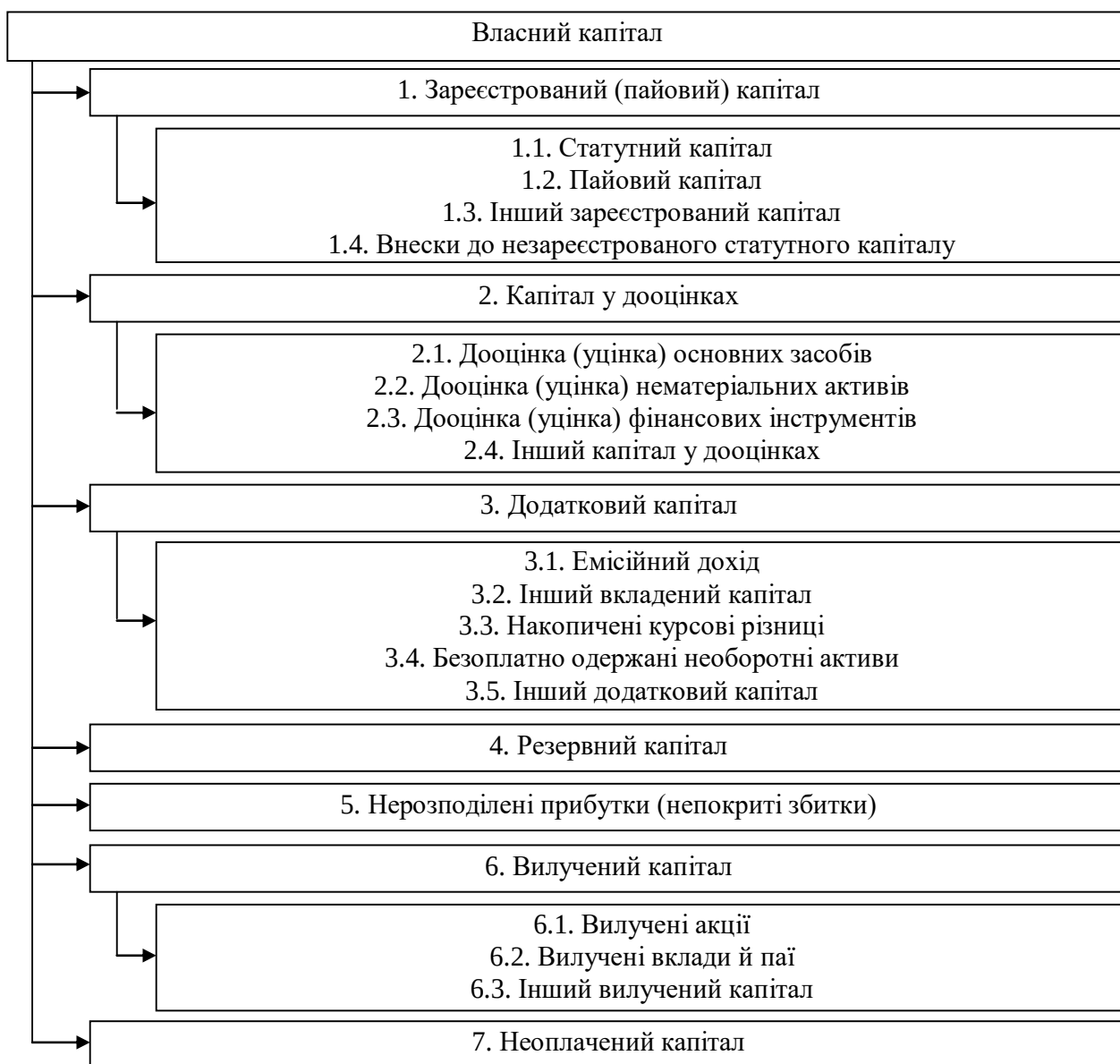

Рис. 1.4. Класифікація видів власного капіталу
у відповідності до НПБО 1 [47]

Докладний порядок заповнення кожного рядка форми № 4 «Звіт про власний капітал» встановлено у розділі 5 «Зміст статей Звіту про власний капітал» Методичних рекомендацій, затверджених наказом Міністерства фінансів України від 28.03.2013 р. № 433 [43].

У статті «Зареєстрований (пайовий) капітал» наводиться зафіксована в установчих документах сума статутного капіталу, іншого зареєстрованого капіталу, а також пайовий капітал у сумі, яка формується відповідно до законодавства.

У статті «Капітал у дооцінках» наводиться сума дооцінки необоротних активів і фінансових інструментів.

У статті «Додатковий капітал» відображається емісійний дохід (сума, на яку вартість продажу акцій власної емісії перевищує їхню номінальну вартість), вартість безкоштовно отриманих необоротних активів, сума капіталу, який вкладено засновниками понад статутний капітал, накопичені курсові різниці, які відповідно до національних положень (стандартів) бухгалтерського обліку відображаються у складі власного капіталу, та інші складові додаткового капіталу.

У разі якщо інформація про розмір емісійного доходу та накопичених курсових різниць відповідає ознакам суттєвості, вона розкривається у додаткових статтях «Емісійний дохід» та «Накопичені курсові різниці». До підсумку балансу включається загальна сума додаткового капіталу.

У статті «Резервний капітал» наводиться сума резервів, створених відповідно до чинного законодавства або установчих документів за рахунок нерозподіленого прибутку підприємства.

У статті «Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)» відображається або сума нерозподіленого прибутку, або сума непокритого збитку. Сума непокритого збитку наводиться в дужках та вираховується при визначенні підсумку власного капіталу.

У статті «Неоплачений капітал» відображається сума заборгованості власників (учасників) за внесками до статутного капіталу. Ця сума наводиться в дужках і вираховується при визначенні підсумку власного капіталу.

У статті «Вилучений капітал» господарські товариства відображають фактичну собівартість акцій власної емісії або часток, викуплених товариством у його учасників. Сума вилученого капіталу наводиться в дужках і підлягає вирахуванню при визначенні підсумку власного капіталу.

Ефективне використання власного капіталу на підприємстві є ключовим фактором для забезпечення його стійкості та конкурентоспроможності. Правильне розпорядження цим ресурсом може значно вплинути на фінансові

результати та перспективи розвитку компанії. Формування механізму ефективного використання власного капіталу відіграє важливу роль у забезпеченні оптимального балансу між забезпеченням поточних потреб підприємства та інвестуванням у майбутній розвиток. Це передбачає не лише збереження капіталу, а й його ефективне використання для максимізації прибутковості та створення додаткової вартості. Отже, вироблення ефективного механізму управління власним капіталом стає стратегічним завданням для будь-якої успішної організації [29, с.60].

Механізм ефективного використання власного капіталу підприємства - це система стратегій, інструментів і процедур, спрямованих на оптимальне використання власних фінансових ресурсів компанії з метою максимізації прибутковості та створення додаткової вартості. Цей механізм включає в себе планування і контроль використання капіталу, розробку і реалізацію інвестиційних проектів, управління ризиками та забезпечення фінансової стійкості підприємства [48, с.56].

Головною метою механізму є забезпечення оптимального балансу між збереженням капіталу для забезпечення поточних і майбутніх потреб компанії та його ефективним використанням для досягнення стратегічних цілей і забезпечення конкурентної переваги. Це важлива складова успішного управління фінансами підприємства, яка вимагає системності, гнучкості та відповідальності в управлінських рішеннях.

Основними складовими управління власним капіталом виступають [1, с.104]:

- 1) постановка задач управління: формулювання цілей управління, визначення функцій об'єкта управління, вибір керуючих впливів (нормативні акти, програми, плани, накази, розпорядження, інструкції, вказівки керівництва, моральні та матеріальні стимули), визначення показників якості управління, облік впливів зовнішнього середовища;

- 2) розробка принципів управління: визначення функціональної та алгоритмічної структур керуючого об'єкта;

- 3) розробка методів і засобів аналізу процесів в системах управління;
- 4) розробка методів синтезу структур і розрахунку параметрів керуючих об'єктів.

Принципи ефективного використання власного капіталу - це базові принципи, що визначають оптимальний підхід до управління фінансовими ресурсами компанії з метою максимізації її прибутковості та стійкості. Ці принципи включають в себе раціональне розподіл капіталу між різними проектами та напрямками бізнесу, адекватне управління ризиками, стратегічне планування та прозорість в управлінні фінансами. Також до них відносять постійне вдосконалення стратегій та процесів, спрямованих на оптимізацію використання власного капіталу з метою досягнення високих фінансових результатів та створення додаткової вартості для підприємства [17].

Принципи ефективного використання власного капіталу включають ті, що узагальнені у табл. 1.3.

Таблиця 1.3

Принципи ефективного використання власного капіталу [6; 12]

Принцип	Характеристика
1. Оптимізація ризиків	Ефективне використання власного капіталу передбачає управління фінансовими ризиками шляхом диверсифікації портфеля активів, адекватної оцінки ризиків та встановлення підходящих рівнів капіталу для покриття можливих збитків.
2. Максимізація прибутковості	Підприємство повинно максимізувати доходи та використовувати капітал для генерації прибутку шляхом інвестування у проекти з високим рівнем віддачі, ефективного управління активами та оптимізації витрат.
3. Стратегічне планування	Ефективне використання власного капіталу передбачає ретельне стратегічне планування, враховуючи поточні і майбутні потреби підприємства, конкурентні умови та тенденції ринку.
4. Прозорість та відповідальність	Управління власним капіталом повинно ґрунтуватися на прозорих інформаційних потоках та відповідальному прийнятті рішень, щоб забезпечити високий рівень довіри зацікавлених сторін.
5. Постійне вдосконалення	Підприємство повинно постійно аналізувати та вдосконалювати свої стратегії та підходи до використання власного капіталу, щоб відповідати змінам у бізнес-середовищі та досягати оптимальних результатів.

У відповідності до сформованого механізму, порядок використання власного капіталу підприємства може відбуватись у різних напрямках [37; 59]:

1. Фінансування поточних потреб. Першочерговим використанням власного капіталу може бути покриття поточних витрат підприємства, таких як оплата заробітної плати, закупівля сировини та інших необхідних матеріалів.

2. Інвестування в розвиток. Частина власного капіталу може бути використана для фінансування інвестиційних проектів та розвитку бізнесу, таких як розширення виробництва, впровадження нових технологій або розробка нових продуктів.

3. Погашення заборгованості. Власний капітал може бути використаний для погашення боргів перед кредиторами або виплати дивідендів акціонерам.

4. Формування резервів. Частина власного капіталу може бути виділена на формування резервних фондів для покриття можливих фінансових ризиків або забезпечення стабільності підприємства в непередбачених ситуаціях.

5. Інші цілі. Крім вищезазначених цілей, власний капітал може бути використаний для різноманітних інших потреб, включаючи придбання активів, виплату винагороди керівництву тощо.

Важливою частиною ефективного використання власного капіталу є збалансований підхід до його розподілу, з урахуванням стратегічних цілей та потреб підприємства, а також максимізації вартості для акціонерів і стабільності фінансового стану підприємства [76, с.225].

Для ефективного використання власного капіталу підприємства, а також формування ефективної системи управління до підсистем можна віднести наступні (рис. 1.5).

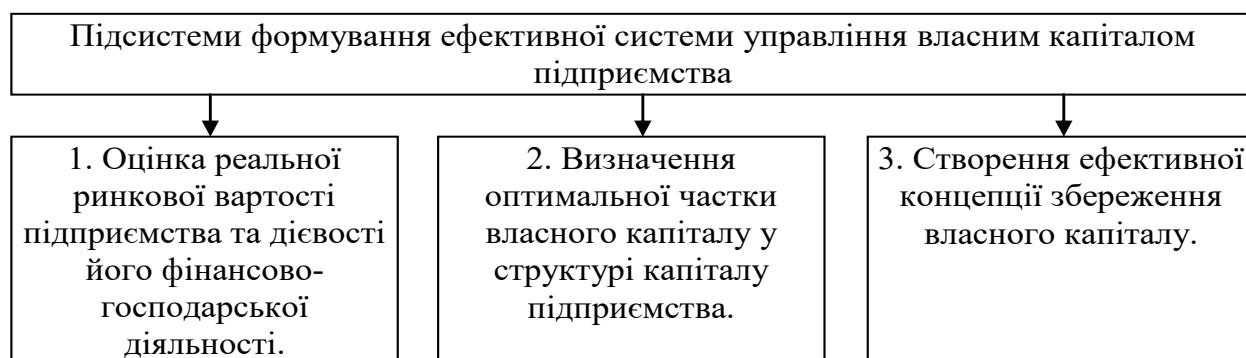

Рис. 1.5. Підсистеми формування ефективної системи управління власним капіталом підприємства [63; 75]

1. Оцінка реальної ринкової вартості підприємства та дієвості його фінансово-господарської діяльності. Реальну вартість не завжди можна визначити кількісно, зокрема, при інших рівних умовах вартість компанії, що є відомим трендом, є вищою, а отже, вищою буде і вартість її майна. Тому оцінка реальної ринкової вартості власного капіталу підприємства є першим кроком до ефективного управління ним.

2. Визначення оптимальної частки власного капіталу у структурі капіталу підприємства. Враховуючи функціональне призначення власного капіталу, на мікрорівні можна виділити його позитивні риси [45, с.265]:

- простота залучення використання;
- вища дохідність та здатність генерувати прибуток;
- підвищення конкурентостійкості підприємства.

Але можуть бути і негативні риси при використанні підприємством лише власного капіталу, а саме [32, с.56]:

- обсяг власного капіталу обмежений, тому підприємство може втратити можливість розширення діяльності та збільшення рентабельності за рахунок залучення позикових коштів за допомогою ефекту фінансового левериджу;

- часто власний капітал, залучений із зовнішніх джерел, має вищу вартість порівняно із позиковим капіталом.

Тому можна сказати, що одним із основних питань при управлінні власним капіталом є визначення його оптимальної структури.

І.О. Бланк зазначає, що оптимальна структура капіталу - це таке співвідношення використання власних і залучених джерел, за якого забезпечується найбільш ефективна пропорційність між коефіцієнтом фінансової рентабельності та коефіцієнтом фінансової стійкості, тобто максимізується його ринкова вартість [4, с.476].

На думку В.О. Подольської та О.В. Яріш, оптимізація структури капіталу передбачає співвідношення між власним і позиковим капіталом, за якого забезпечується найбільша ефективність пропорційності між дохідністю та фінансовою стійкістю підприємства [8, с. 35].

Процес визначення оптимальної структури повинен відбуватися безпосередньо перед початком етапу його формування, але аналіз його оптимальності повинен проводитись періодично, адже вибір раціонального співвідношення власних та позикових коштів залежить від внутрішніх та зовнішніх чинників [40].

3. Створення ефективної концепції збереження власного капіталу. Зважаючи на динаміку зовнішнього середовища та підвищення конкуренції на ринку, часто за основну мету підприємства ставлять збільшення власного капіталу, але це не так основною метою є його збереження і примноження, що призведе до фінансової стійкості підприємства на ринку. Необхідність забезпечення власного капіталу на визначеному рівні відображається у міжнародних стандартах бухгалтерського обліку у вигляді концепції збереження власного капіталу, що орієнтована на забезпечення безперервності господарської діяльності підприємства. Одним із показників збереження власного капіталу є показник «чисті активи», який визначається, як різниця між активами підприємства та обсягом його зобов'язань [59, с.195].

Відповідно до концепції збереження власного капіталу таке управління доцільне у разі, коли підприємство знаходиться у кризовому стані.

Безперервне удосконалення системи управління капіталом - політика, яка спонукає, зобов'язує працівників, пов'язаних з управлінням капіталу і наділяє їм повноваженнями до пошуку способів покращення показників ефективності функціонування такої системи на безперервній основі.

Тому для покращення системи управління потрібно здійснювати моніторинг системи управління власним капіталом.

Моніторинг системи управління власним капіталом - процес систематичного або безперервного збору інформації про параметри управління власним капіталом, яка може бути використана для поліпшення процесу прийняття рішення, а також як інструмент зворотного зв'язку з метою ефективного управління власним капіталом.

Він виконує наступні функції [73, с.856]:

- виявляє стан критичних або перебуваючих у стані зміни явищ навколишнього середовища, у відношенні яких буде вироблений курс дій на майбутнє;

- забезпечує зворотний зв'язок, у відношенні попередніх успіхів і невдач певної системи управління капіталом;

- встановлює відповідності обраним критерію ефективності.

Таким чином, завдяки запровадженню новітніх систем управління власним капіталом підприємства буде забезпечуватись фінансова стійкість підприємства. Тому для покращення та ефективного управління потрібне впровадження програмних продуктів, які дозволять отримувати точні дані про темпи зростання власного капіталу в процесі господарської діяльності підприємства, які залежать від певних факторів (рентабельності обороту, оборотності капіталу, мультиплікатора капіталу, частки відрахувань чистого прибутку на розвиток виробництва), а також швидко обробляти великий обсяг інформації та використовувати складні алгоритми розрахунку.

1.3. Методичні аспекти оцінки ефективності використання власного капіталу на підприємстві

Систематична оцінка використання власного капіталу на підприємстві є надзвичайно важливою для забезпечення його фінансової стабільності та ефективності. Передусім, вона дозволяє підприємству оцінити поточний стан власних фінансових ресурсів, що є основою для прийняття стратегічних рішень. Також, така оцінка допомагає виявити потенційні ризики та слабкі місця у фінансовій структурі підприємства, що дозволяє своєчасно реагувати на негативні тенденції. Регулярний аналіз власного капіталу сприяє підвищенню ефективності управління фінансовими ресурсами, оптимізуючи їх використання. Водночас, систематична оцінка забезпечує прозорість фінансової діяльності підприємства, що є важливим фактором для залучення інвесторів та кредиторів [24; 35].

Оцінка допомагає контролювати рівень рентабельності та прибутковості підприємства, що є ключовим показником його фінансового здоров'я. Завдяки такій оцінці можна виявити можливості для реінвестування капіталу у найбільш перспективні проекти, що сприяє зростанню підприємства. Аналіз використання власного капіталу допомагає виявити неефективні витрати та можливості для їх скорочення. І нарешті, систематична оцінка використання власного капіталу є важливим інструментом для довгострокового розвитку підприємства, забезпечуючи його конкурентоспроможність та стійкість на ринку.

Процес оцінки ефективності використання власного капіталу на підприємстві - це комплексний аналіз, який включає кілька етапів і методів для визначення того, наскільки ефективно використовуються власні фінансові ресурси. Процес оцінки ефективності використання власного капіталу на підприємстві включає декілька важливих етапів [10]:

1. Визначення мети оцінки. На цьому етапі встановлюються конкретні цілі, яких підприємство хоче досягти через оцінку використання власного капіталу. Це можуть бути підвищення рентабельності, оптимізація фінансових ресурсів, зниження витрат, підвищення фінансової стабільності або залучення інвестицій. Важливо чітко визначити очікувані результати та критерії успіху.

2. Збір та обробка даних. Для проведення оцінки необхідно зібрати всі необхідні фінансові дані підприємства, включаючи балансові звіти, звіти про прибутки та збитки, касові звіти та інші фінансові документи. Після збору даних проводиться їх систематизація та обробка для подальшого аналізу. Цей етап також включає перевірку точності та повноти даних.

3. Аналіз фінансових коефіцієнтів. Використовуючи зібрані дані, проводиться розрахунок ключових фінансових коефіцієнтів, таких як рентабельність власного капіталу (ROE), оборотність активів, коефіцієнт фінансової незалежності та інші. Ці показники допомагають оцінити ефективність використання власного капіталу та виявити основні тенденції у фінансовій діяльності підприємства.

4. Порівняння з галузевими стандартами. Після розрахунку фінансових коефіцієнтів результати порівнюються із середніми галузевими значеннями або з показниками конкурентів. Це дозволяє оцінити конкурентоспроможність підприємства та визначити його сильні та слабкі сторони. Галузеві стандарти слугують орієнтиром для оцінки ефективності використання власного капіталу.

5. Виявлення проблем та можливостей. На основі проведеного аналізу і порівняння виявляються основні проблеми у використанні власного капіталу, такі як низька рентабельність, високі витрати або недостатня фінансова стабільність. Також визначаються можливості для покращення фінансових показників, такі як оптимізація витрат, підвищення ефективності операційної діяльності або реінвестування в перспективні проекти.

6. Розробка та впровадження рекомендацій. На цьому етапі розробляються конкретні рекомендації щодо покращення ефективності використання власного капіталу. Це можуть бути стратегії зниження витрат, підвищення прибутковості, оптимізація структури капіталу або покращення управління фінансовими ресурсами. Після розробки рекомендацій проводиться їх впровадження на підприємстві, а також контроль за виконанням і оцінка результатів [10].

Ці етапи забезпечують комплексний підхід до оцінки ефективності використання власного капіталу, що дозволяє підприємству покращити фінансову стабільність, підвищити рентабельність і забезпечити стійкий розвиток.

Оцінювання власного капіталу підприємства полягає у проведенні вимірювальних процедур, які дають змогу отримати кількісну, якісну або комбіновану характеристику об'єкту оцінювання. Результатом цього процесу є економічна оцінка, яка представляє собою кількісну міру впливу економічних процесів і господарських дій на ефективність роботи підприємства [15, с.100].

На сьогоднішній день існує кілька основних методик для аналізу ефективності формування та використання власного капіталу на підприємстві (рис. 1.6).

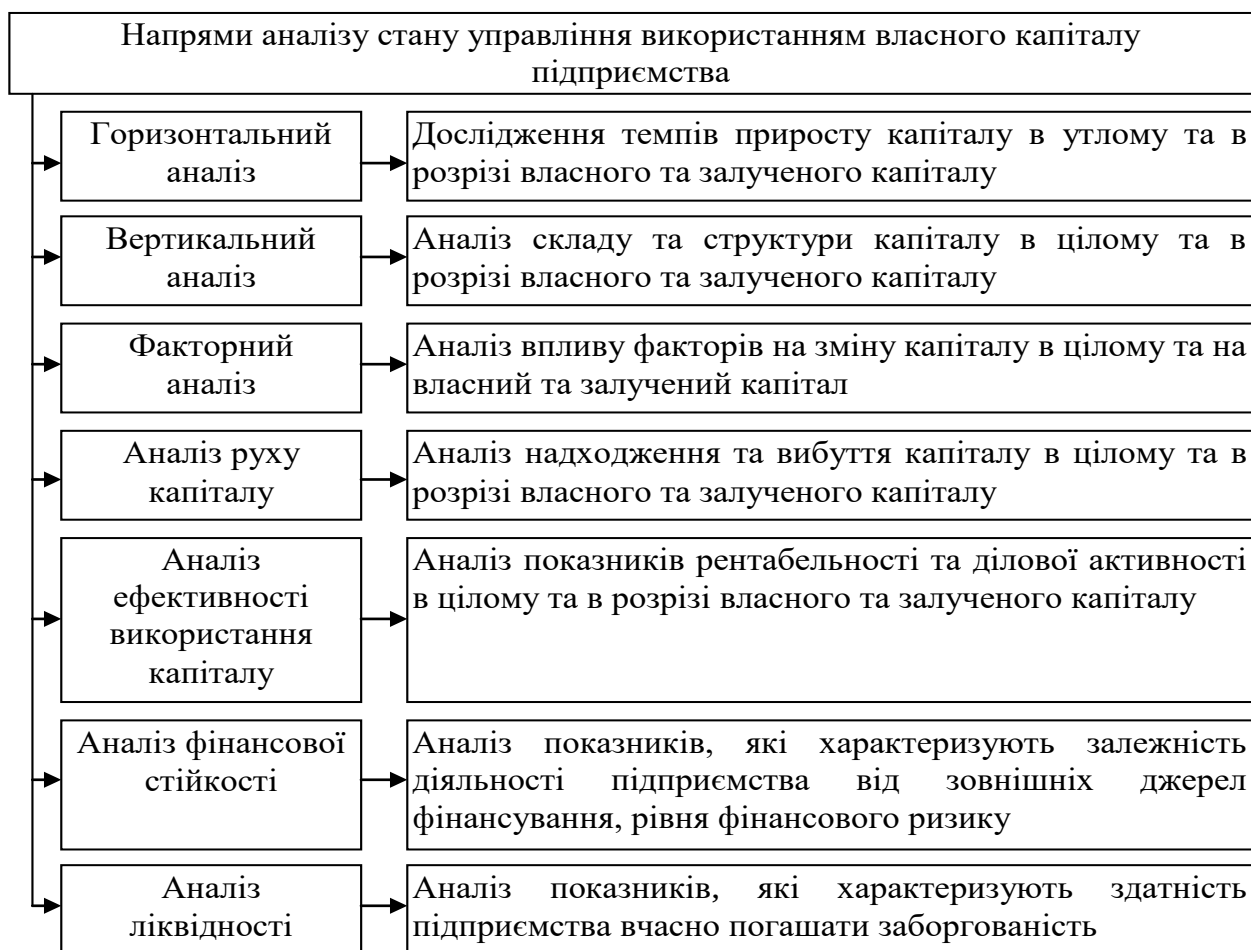

Рис. 1.6. Напрями аналізу стану управління використанням власного капіталу підприємства [27]

Горизонтальний аналіз власного капіталу – це метод фінансового аналізу, який передбачає порівняння фінансових показників власного капіталу підприємства за кілька звітних періодів. Основною метою цього аналізу є виявлення тенденцій і змін у структурі та величині власного капіталу з часом. Горизонтальний аналіз дозволяє оцінити динаміку розвитку підприємства, його фінансову стабільність та ефективність управління власним капіталом [30, с.5].

Вертикальний аналіз власного капіталу – це метод фінансового аналізу, який передбачає розгляд структури власного капіталу в межах одного звітного періоду. Цей метод фокусується на співвідношенні різних складових власного капіталу до загальної суми активів або пасивів підприємства, виражених у відсотках. Вертикальний аналіз дозволяє оцінити структуру власного капіталу і визначити, яку частку в загальній фінансовій структурі займають окремі його

КОМПОНЕНТИ.

Факторний аналіз власного капіталу – це метод фінансового аналізу, який дозволяє визначити вплив окремих факторів на зміну величини та структури власного капіталу підприємства. Цей аналіз допомагає виявити основні причини змін у власному капіталі та оцінити їхній вплив на фінансовий стан підприємства [48, с.225].

Зміст факторного аналізу власного капіталу включає такі ключові елементи [7; 33]:

1. Визначення факторів, що впливають на власний капітал. На цьому етапі визначаються основні фактори, які можуть впливати на величину та структуру власного капіталу. Це можуть бути як внутрішні фактори (наприклад, прибуток, дивідендні виплати, додаткові емісії акцій), так і зовнішні (наприклад, економічна ситуація, зміни у законодавстві, ринкові умови).

2. Класифікація факторів. Фактори класифікуються на внутрішні та зовнішні, постійні та змінні, кількісні та якісні. Це допомагає систематизувати їх та зрозуміти природу їх впливу на власний капітал.

3. Розрахунок впливу окремих факторів. На цьому етапі проводиться кількісний аналіз впливу кожного фактору на зміну власного капіталу. Для цього використовуються різні методи, такі як метод ланцюгових підстановок, метод індексів та інші.

4. Оцінка впливу на структуру власного капіталу. Аналізується, як зміна окремих факторів впливає на структуру власного капіталу, тобто на співвідношення між його складовими частинами, такими як статутний капітал, додатковий капітал, резервний капітал та нерозподілений прибуток.

5. Визначення інтегрального впливу факторів. Проводиться об'єднання результатів впливу окремих факторів для визначення загального впливу на власний капітал. Це дозволяє побачити загальну картину та зрозуміти взаємодію різних факторів.

6. Інтерпретація результатів аналізу. Результати факторного аналізу інтерпретуються для виявлення основних причин змін у власному капіталі та

оцінки їх впливу на фінансовий стан підприємства. Це дозволяє приймати обґрунтовані рішення щодо управління власним капіталом.

7. Розробка рекомендацій. На основі результатів аналізу розробляються рекомендації для покращення управління власним капіталом. Це можуть бути рекомендації щодо оптимізації структури капіталу, зниження витрат, підвищення ефективності використання власних коштів або залучення додаткових ресурсів.

Факторний аналіз власного капіталу є важливим інструментом для глибокого розуміння фінансових процесів на підприємстві та прийняття стратегічних рішень щодо управління його капіталом [33, с.276].

Аналіз руху власного капіталу полягає в дослідженні змін у структурі та величині власного капіталу підприємства протягом певного періоду. Цей аналіз дозволяє оцінити динаміку власного капіталу, виявити причини змін та їхній вплив на фінансовий стан підприємства.

Для можливості своєчасного реагування на фінансові труднощі, які можуть виникнути у підприємства в процесі ведення господарської діяльності, для збереження власних оборотних коштів та повного та своєчасного виконання зобов'язань перед кредиторами необхідно застосовувати ряд показників, які і будуть відображати фінансову стійкість підприємства, а також фінансову залежність від зовнішніх джерел фінансування.

Залежність і взаємозв'язок таких показників як ліквідність та платоспроможність та фінансової стійкості є очевидною. Тобто, зі збільшенням частки запозичених коштів буде збільшуватися і боргове зобов'язання, що призведе до зниження ліквідності та платоспроможності. І навпаки, збільшення частки власного капіталу збільшує і позитивний вплив на платоспроможність підприємства, тому що зменшується обсяг боргових зобов'язань.

Ось чому необхідно дуже уважно і повсякчасно відслідковувати частку власного капіталу в бізнесі. Ця частка не повинна бути меншою за 60% сукупного капіталу [48, с.226].

Відносні показники, за допомогою яких ми будемо визначати фінансову

незалежність підприємства, яке ми аналізуємо, та визначати ефективність використання власного та запозиченого капіталу, зведені в табл. 1.4.

Таблиця 1.4

Характеристика показників оцінки використання власного капіталу [40; 51]

Показник	Формула	Опис
Рентабельність власного капіталу (ROE), %	$ROE = (\text{Чистий прибуток} / \text{Власний капітал}) * 100$	Відображає прибутковість власного капіталу.
Рентабельність активів (ROA), %	$ROA = (\text{Чистий прибуток} / \text{Загальні активи}) * 100$	Вимірює ефективність використання всіх активів.
Коефіцієнт фінансової автономії	Коефіцієнт фінансової автономії = $\text{Власний капітал} / \text{Загальні активи}$	Показує частку власного капіталу у загальних активах підприємства.
Коефіцієнт фінансової залежності	Коефіцієнт фінансової залежності = $\text{Загальні активи} / \text{Власний капітал}$	Відображає ступінь залежності підприємства від зовнішніх джерел фінансування.
Коефіцієнт фінансової стабільності	Коефіцієнт фінансової стабільності = $\text{Власний капітал} / \text{Зобов'язання}$	Показує співвідношення власного капіталу до зобов'язань.
Коефіцієнт оборотності власного капіталу	Коефіцієнт оборотності власного капіталу = $\text{Чистий дохід} / \text{Власний капітал}$	Відображає ефективність використання власного капіталу у процесі реалізації.
Коефіцієнт маневреності власного капіталу	Коефіцієнт маневреності власного капіталу = $\text{Власні оборотні кошти} / \text{Власний капітал}$	Вимірює частку власного капіталу, яка знаходиться у обороті.
Коефіцієнт самофінансування	Коефіцієнт самофінансування = $\text{Нерозподілений прибуток} / \text{Власний капітал}$	Показує частку власного капіталу, яка фінансується за рахунок нерозподіленого прибутку.
Коефіцієнт рентабельності власного капіталу	Коефіцієнт рентабельності власного капіталу = $\text{Операційний прибуток} / \text{Власний капітал}$	Відображає прибутковість власного капіталу з операційної діяльності.
Коефіцієнт накопичення капіталу	Коефіцієнт накопичення капіталу = $(\text{Нерозподілений прибуток} + \text{Резервний капітал}) / \text{Власний капітал}$	Показує частку капіталу, яка зберігається у формі нерозподіленого прибутку та резервного капіталу.
Коефіцієнт використання власного капіталу	Коефіцієнт використання власного капіталу = $\text{Чистий дохід} / \text{Власний капітал}$	Вимірює ефективність використання власного капіталу у створенні доходу.
Коефіцієнт інвестиційної активності	Коефіцієнт інвестиційної активності = $\text{Інвестиції} / \text{Власний капітал}$	Показує частку власного капіталу, яка інвестується у розвиток підприємства.
Коефіцієнт приросту власного капіталу	Коефіцієнт приросту власного капіталу = $(\text{Власний капітал на кінець періоду} - \text{Власний капітал на початок періоду}) / \text{Власний капітал на початок періоду} * 100$	Показує приріст власного капіталу за певний період.

Поряд з визначеними у табл. 1.5 показниками, особливо необхідно розглянути коефіцієнт фінансового ризику або коефіцієнт фінансового левериджу, який розраховується за формулою [63, с.226]:

$$\text{Кфл} = \text{ЗК} / (\text{ВК} + \text{ЗНВ} + \text{ДМП}) \quad (1.1)$$

де Кфл – коефіцієнт фінансового левериджу; ЗК – залучений капітал; ВК – власний капітал; ЗНВ – забезпечення наступних витрат і платежів; ДМП – доходи майбутніх періодів.

Зміна цього показника (плеча фінансового важеля) залежить від змін структури активів підприємства (зі збільшенням частки необоротних і скорочення оборотних активів коефіцієнт фінансового левериджу за інших однакових умов має знижуватися, і навпаки) та фінансової політики їх формування (консервативної, помірної, агресивної).

Для розрахунку впливу цих факторів на рівень коефіцієнта фінансового левериджу можна застосувати таку факторну модель [63, с.227]:

$$\text{ЕФВ} = (1 - \text{ПДп}) \times (\text{Ра} - \text{ПК}) \times (\text{ВК} / \text{ЗК}) \quad (1.2)$$

де ЕФВ – ефект фінансового важеля; ПДп – ставка податку на прибуток, виражена десятковим дробом; Ра – коефіцієнт валової рентабельності активів, %; ПК – середній розмір проценту за кредит, що сплачується за використання залученого капіталу, %; ЗК – середня сума залученого капіталу підприємства; ВК – середня сума власного капіталу підприємства.

Ефективність використання власного капіталу – це показник, що відображає, наскільки успішно підприємство використовує свої власні фінансові ресурси для створення прибутку та забезпечення свого розвитку. Вона вимірюється різними фінансовими коефіцієнтами та показниками, які дозволяють оцінити, як ефективно підприємство перетворює власний капітал у прибуток, активи та інші важливі ресурси.

Ефективне використання власного капіталу важливе для забезпечення стійкого розвитку підприємства, підвищення його фінансової стабільності та конкурентоспроможності на ринку. Це досягається через оптимізацію управління фінансовими ресурсами, зниження витрат, підвищення

продуктивності та впровадження нових технологій [19, с.376].

Аналіз рентабельності підприємства дозволяє визначити ефективність вкладення коштів у підприємство та раціональність їхнього використання. У процесі аналізу необхідно вивчити динаміку показників рентабельності капіталу підприємства, а також встановити тенденції їхньої зміни.

Рентабельність власного капіталу розраховується за формулою [7]:

$$РВК = ЧП/ВК * 100\% \quad (1.3)$$

де ЧП – загальна величина чистого прибутку; ВК – величина власного капіталу.

Оскільки капітал підприємства формується за рахунок різних джерел, у процесі аналізу необхідно оцінити кожний з них. В процесі здійснення аналізу власного капіталу визначають питому вагу його окремих складових, а також оцінюють динаміку його складу і структури за останні періоди.

Таким чином, використання комплексного підходу до оцінювання власного капіталу підприємства є надзвичайно важливим і має свої вагомі переваги. Комплексний підхід дозволяє отримати глибше та більш повне розуміння фінансового стану підприємства шляхом врахування різних аспектів його власного капіталу. Це дозволяє підприємствам отримувати більш точні та об'єктивні дані про ефективність використання їхніх внутрішніх фінансових ресурсів. Комплексний підхід враховує різні фінансові та економічні аспекти, такі як рентабельність, структура капіталу, ризики та інші, що сприяє забезпеченню більшої об'єктивності та повноти аналізу. Врахування комплексу показників дозволяє підприємствам зробити більш обґрунтовані стратегічні рішення щодо управління своїм власним капіталом. Використання різних методів та показників у комплексному підході допомагає зменшити ймовірність виникнення помилок і сприяє більш об'єктивному висновку. Узагальнюючи, комплексний підхід до оцінювання власного капіталу підприємства є необхідним і важливим інструментом для забезпечення його стабільності, ефективності та конкурентоспроможності на ринку.

1.4. Нормативно-правове та інформаційне забезпечення відносин у сфері використання власного капіталу підприємства

Дослідження системи нормативно-правового забезпечення управління власним капіталом підприємства є важливим завданням у сучасних умовах. Нормативно-правові акти визначають правила та умови, за яких здійснюється управління власним капіталом, тому їх аналіз є першочерговим. Зміни в законодавстві можуть впливати на стратегічні рішення та фінансову стабільність підприємства, тож важливо розуміти та аналізувати їх. Дослідження дозволяє підприємству впевнитися, що воно дотримується всіх вимог законодавства у сфері управління капіталом [8].

Ретельний аналіз нормативно-правового середовища допомагає виявити потенційні ризики та знайти способи їх запобігання. Знання правових норм дозволяє оптимізувати фінансові процеси та використання власного капіталу підприємства. Виконання вимог законодавства у сфері управління капіталом допомагає підприємству зберігати та підвищувати свою конкурентоспроможність. Інвестори та банки можуть бути більш зацікавлені у співпраці з підприємством, яке дотримується законодавства у сфері управління капіталом. Дослідження системи нормативно-правового забезпечення сприяє підвищенню стійкості та розвитку підприємства у довгостроковій перспективі.

Нормативно-правове забезпечення відносин у сфері використання власного капіталу підприємства охоплює комплекс правових норм, законів та регулятивних актів, які регулюють процеси формування, управління та розпорядження власним капіталом. Це система правових вимог, які встановлюють права та обов'язки учасників відносин у цій сфері, визначають порядок реєстрації та документування фінансових операцій, а також встановлюють механізми контролю та відповідальності за порушення законодавства. Основною метою нормативно-правового забезпечення є забезпечення прозорості, законності та ефективності управління власним капіталом, а також захист прав інвесторів та інших зацікавлених сторін [12].

Власний капітал відіграє визначальну роль у створенні та розвитку підприємства, є його основною економічною основою. Законодавчо встановлене поняття «власний капітал» відображене у Національних стандартах бухгалтерського обліку № 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності». Відповідно до цього визначення, власний капітал - це частина активів підприємства, яка залишається після відрахування всіх зобов'язань. Хоча це визначення вказує на спосіб розрахунку власного капіталу, воно не розкриває джерел його формування та напрямків використання. [47]

Нормативно-правова база регулювання використання власного капіталу підприємств України узагальнена у табл. 1.5.

Таблиця 1.5

Нормативно-правова база регулювання використання
власного капіталу підприємств України [6; 12]

Назва нормативно-законодавчого акту	Коротка характеристика
1	2
Закон України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» від 16.07.1999 р. № 996-XIV [22]	Дас визначення термінів "зобов'язання", "господарська операція"; розкриті основні принципи регулювання питань методології, організації та ведення бухгалтерського обліку власного капіталу та змін в його структурі
Закон України «Про аудит фінансової звітності та аудиторську діяльність» № 2258-VIII від 21.12.2017 р. [21]	Визначає правові засади аудиту фінансової звітності, провадження аудиторської діяльності в Україні та регулює відносини, що виникають при її провадженні.
Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 13 «Фінансові інструменти» № 559 від 30.11.2001 р. [53]	Розкриває витрати пов'язані з додатковими капіталом - витрати на випуск або придбання інструментів власного капіталу (простих акцій, часток та інших видів власного капіталу)
Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 7 «Основні засоби» № 92 від 27.04.2000 р. [54]	Методика оцінки часток (паїв), внесених до статутного капіталу в натуральній формі
Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 8 «Нематеріальні активи» № 242 від 18.10.99 р. [55]	Методика оцінки часток (паїв), внесених до статутного капіталу в нематеріальній формах
Рішення Національної комісії з цінних паперів та фондового ринку «Про затвердження Порядку збільшення (зменшення) статутного капіталу акціонерного товариства» № 385 від 12.06.2018 р. [57]	Розкриває новий порядок збільшення (зменшення) статутного капіталу акціонерного товариства (джерела, шляхи та особливості)

Продовження таблиці 1.5

1	2
Цивільний кодекс України № 435-IV від 16.01.2003 р. [72]	Регулює взаємовідносини, що виникають під час діяльності суб'єктів, визначає поняття, види господарських товариств, а також склад їхнього майна
Господарський Кодекс України від 16.01.2003 р. № 436-IV [14]	Регулює господарські відносини, що виникають в процесі організації господарської діяльності між суб'єктами господарювання. А також встановлює умови і порядок випуску та придбання цінних паперів суб'єктами господарювання
Закон України «Про акціонерні товариства» від 17.09.2008 р. № 514-VI [20]	Розкриває значення терміну «акціонерне товариство». Визначає види акціонерних товариств, порядок формування та мінімальні розміри статутного і власного капіталу акціонерного товариства
Закон України «Про господарські товариства» від 19.09.1991 р. № 1577- XII [23]	Дас визначення поняттю «господарське товариство». Визначає загальні принципи формування господарського товариства

План рахунків бухгалтерського обліку, що був затверджений Міністерством фінансів України у листопаді 1999 року, відображає важливий інструмент для систематизації фінансової інформації на підприємствах та організаціях. Цей план містить чіткий перелік рахунків та визначає схему реєстрації фінансових операцій, дозволяючи ефективно вести бухгалтерський облік. Використання цього плану стає ключовим етапом у контитуванні документів первинного обліку та підтриманні реєстрів бухгалтерського обліку. Необхідно враховувати, що цей план також охоплює операції, що пов'язані з власним капіталом, що відіграє важливу роль у фінансовому управлінні та плануванні на будь-якому підприємстві чи організації [42].

З метою систематизації та аналізу даних про стан та рух власного капіталу підприємства, План рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань та господарських операцій передбачає рахунки класу 4 «Власний капітал та забезпечення зобов'язань». Ці рахунки призначені для відображення руху складових частин власного капіталу та інших видів капіталу, що обліковуються відповідно до вимог Плану рахунків. Інформація, накопичена на цих рахунках, використовується для формування Звіту про власний капітал, який є важливим інструментом аналізу фінансового стану підприємства. Для

кожного виду власного капіталу передбачено окремий рахунок, що дозволяє чітко відстежувати рух коштів та забезпечує зрозумілу структуру фінансової звітності. В назві кожного рахунку відображено суть та призначення, що спрощує їхнє розуміння та використання в бухгалтерському обліку.

Відображення основних операцій з формування, збільшення або зменшення власного капіталу суб'єктів господарювання здійснюється відповідно до Інструкції про застосування Плану рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій № 291. Цей документ визначає правила та процедури ведення обліку фінансових операцій, пов'язаних з капіталом, зокрема, його формуванням, збільшенням або зменшенням. Інструкція надає чіткі вказівки щодо того, як правильно документувати ці операції у відповідності з встановленими стандартами бухгалтерського обліку. Вона є важливим джерелом інформації для бухгалтерів та фінансових аналітиків, які відповідають за облік і звітність з питань капіталу на підприємстві [42].

Інформаційне забезпечення управління власним капіталом підприємства - це комплексна система збору, аналізу, обробки та поширення інформації про фінансовий стан та рух власного капіталу для прийняття обґрунтованих управлінських рішень. Ця система включає в себе не лише фінансові дані, а й аналітичні звіти, прогнозні моделі, порівняльний аналіз та інші інструменти, що допомагають керівництву оцінити ефективність використання власного капіталу та прийняти стратегічні рішення для його оптимізації [73, с.856].

Таке забезпечення включає в себе також встановлення систем контролю та звітності, що дозволяють вчасно виявляти ризики та відхилення в управлінні капіталом і реагувати на них. Враховуючи ключову роль власного капіталу у фінансовому здоров'ї підприємства, інформаційне забезпечення стає стратегічним інструментом для його успішного управління та розвитку.

Існують різноманітні джерела інформації про власний капітал підприємства, які можуть бути використані для аналізу та управління ним. Наведемо деякі з них [14; 34]:

1. Фінансові звіти. Основним джерелом інформації є фінансові звіти підприємства, такі як баланс, звіт про фінансові результати та звіт про зміни власного капіталу. Ці документи надають детальну інформацію про стан та рух власного капіталу.

2. Бухгалтерська звітність. Додаткова інформація про власний капітал може бути знайдена в бухгалтерській звітності, такій як різні журнали та реєстри, які ведуться для обліку фінансових операцій.

3. Внутрішні системи обліку і управління. Багато підприємств використовують внутрішні системи обліку та управління, такі як ERP-системи, які містять детальну інформацію про рух власного капіталу.

4. Фінансові аналізи та звіти. Різноманітні фінансові аналізи та звіти, проведені зовнішніми або внутрішніми аналітиками, можуть надати додаткові перспективи на стан та ефективність використання власного капіталу.

5. Публічні джерела інформації. Інформація про власний капітал підприємства також може бути знайдена у публічних джерелах, таких як звіти аудиторів, фінансові новини, інформаційні портали тощо.

Ці джерела інформації разом надають змогу отримати повний обсяг даних про власний капітал підприємства і здійснити аналіз для прийняття управлінських рішень.

Інформація, відображена в першому розділі пасиву балансу «Власний капітал», показує загальну картину стану власного капіталу та його окремих позицій на початок та кінець звітного періоду. На основі цієї інформації можна провести поверховий аналіз показників, в основі розрахунку яких є власний капітал. Розшифрування першого розділу пасиву балансу, яке дає змогу фінансовому аналітику дійти висновків щодо змін, які відбулися в складі власного капіталу підприємства, причини цих змін та існуючі тенденції, міститься у звіті про власний капітал [43].

Метою складання звіту про власний капітал є розкриття і аналіз інформації щодо змін у складі власного капіталу підприємства протягом звітного періоду. Читаючи звіт, користувач може з'ясувати основні чинники (операції), які

вплинули на зміни (збільшення чи зменшення) у складі власного капіталу в цілому та окремих його позицій зокрема.

Звіт складається у формі шахової таблиці в розрізі статей, які включаються до складу першого розділу пасиву балансу та причин їх зміни. Шаховий принцип побудови звіту передбачає розміщення по горизонталі елементів (статей) власного капіталу, а по вертикалі - основних операцій, які можуть призвести до зміни окремих статей і власного капіталу в цілому.

Звіт про власний капітал складається на підставі балансу, звіту про фінансові результати, а також аналітичних даних до відповідних облікових регістрів. За правильного відображення операцій, які призвели до змін у складі власного капіталу, залишок власного капіталу на кінець року (в цілому та у розрізі окремих статей), який відображається у балансі, збігається з тим, який показується у звіті про власний капітал [43].

Загальна сума змін власного капіталу, що відбулися протягом звітного року, визначається підсумовуванням і відніманням річних оборотів за всіма позиціями власного капіталу. Залишок власного капіталу в цілому та в розрізі його складових на кінець року визначається таким чином [43]:

залишок капіталу на початок року:

(+) збільшення капіталу протягом звітного періоду;

(-) зменшення капіталу протягом звітного періоду;

(=) залишок капіталу на кінець року.

Правильність заповнення звіту можна перевірити, скориставшись закономірностями шахової таблиці. Загальний результуючий підсумок показників по вертикалі повинен дорівнювати загальному результуючому підсумку показників по горизонталі.

Таким чином, встановлені джерела інформації системно допомагають менеджерам та керівникам отримувати вичерпну та достовірну інформацію про стан та використання власного капіталу підприємства, потрібну для ухвалення обґрунтованих управлінських рішень.

Висновки до розділу 1

За результатами проведеного дослідження теоретичних основ використання власного капіталу підприємства можна зробити наступні висновки:

1. Визначено, що власний капітал є ключовим елементом функціонування та розвитку підприємств. Ефективне формування капіталу на рівні окремого підприємства сприяє стійкому економічному зростанню і підвищенню добробуту власників. На рівні економіки в цілому це призводить до збільшення суспільного багатства нації. Тому капітал є важливою економічною категорією. Розуміння природи і сутності капіталу змінювалось разом з розвитком економічної науки, теорії та політичної економії, фінансів, менеджменту тощо.

2. Встановлено, що власний капітал підприємства - це сукупність фінансових ресурсів, що належать власникам або акціонерам компанії та є основним джерелом фінансування її діяльності. Він включає в себе статутний капітал, резерви та накопичені прибутки, які можуть використовуватися для покриття збитків, інвестицій у розвиток бізнесу, а також виплати дивідендів власникам. Власний капітал відображає фінансову стійкість та ресурсну базу підприємства, а також визначає його здатність до відтворення та розвитку в майбутньому.

3. Узагальнено, що ефективне використання власного капіталу на підприємстві є ключовим фактором для забезпечення його стійкості та конкурентоспроможності. Правильне розпорядження цим ресурсом може значно вплинути на фінансові результати та перспективи розвитку компанії. Формування механізму ефективного використання власного капіталу відіграє важливу роль у забезпеченні оптимального балансу між забезпеченням поточних потреб підприємства та інвестуванням у майбутній розвиток.

4. Обґрунтовано, що завдяки запровадженню новітніх систем управління власним капіталом підприємства буде забезпечуватись фінансова стійкість підприємства. Тому для покращення та ефективного управління потрібне

впровадження програмних продуктів, які дозволяють отримувати точні дані про темпи зростання власного капіталу в процесі господарської діяльності підприємства, які залежать від певних факторів (рентабельності обороту, оборотності капіталу, мультиплікатора капіталу, частки відрахувань чистого прибутку на розвиток виробництва), а також швидко обробляти великий обсяг інформації та використовувати складні алгоритми розрахунку.

5. Обґрунтовано, що процес оцінки ефективності використання власного капіталу на підприємстві - це комплексний аналіз, який включає кілька етапів і методів для визначення того, наскільки ефективно використовуються власні фінансові ресурси. Оцінювання власного капіталу підприємства полягає у проведенні вимірювальних процедур, які дають змогу отримати кількісну, якісну або комбіновану характеристику об'єкту оцінювання. Результатом цього процесу є економічна оцінка, яка представляє собою кількісну міру впливу економічних процесів і господарських дій на ефективність роботи підприємства.

6. Встановлено, що нормативно-правове забезпечення відносин у сфері використання власного капіталу підприємства охоплює комплекс правових норм, законів та регулятивних актів, які регулюють процеси формування, управління та розпорядження власним капіталом. Це система правових вимог, які встановлюють права та обов'язки учасників відносин у цій сфері, визначають порядок реєстрації та документування фінансових операцій, а також встановлюють механізми контролю та відповідальності.

7. Визначено, що інформаційне забезпечення управління власним капіталом підприємства - це комплексна система збору, аналізу, обробки та поширення інформації про фінансовий стан та рух власного капіталу для прийняття обґрунтованих управлінських рішень. Ця система включає в себе не лише фінансові дані, а й аналітичні звіти, прогнозні моделі, порівняльний аналіз та інші інструменти, що допомагають керівництву оцінити ефективність використання власного капіталу та прийняти стратегічні рішення для його оптимізації.

РОЗДІЛ 2

АНАЛІТИЧНА ОЦІНКА СУЧАСНОГО СТАНУ ТА НАПРЯМИ ПІДВИЩЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ ВИКОРИСТАННЯ ВЛАСНОГО КАПІТАЛУ ТОВ «ФЕРПЛАСТ-УКРАЇНА»

2.1. Організаційно-управлінський аналіз підприємства

Ferplast, італійська компанія, визначається своїм провідним статусом у сфері виробництва товарів для домашніх тварин, що має вже довгу історію на ринку. Протягом понад п'яти десятиліть цей виробник заслужив собі статус визнаної міжнародної лідерської компанії, спеціалізуючись на розробці та виробництві різноманітних товарів як для собак, кішок та інших домашніх улюбленців [49].

Історія Ferplast має свої коріння у прагненні до високої якості та надійності продукції, що вона надає. Щоб заслужити довіру споживача, компанія не припиняє своїх зусиль у вдосконаленні свого асортименту, постійно поліпшуючи рецептури, склад та якість використовуваних матеріалів. Крім того, Ferplast активно працює над розробкою та впровадженням інноваційних ідей та технологій, щоб забезпечити найкращі рішення для своїх клієнтів.

Історія Ferplast (Ферпласт) розпочалася з виготовлення клітин для пернатих і прямувала до виробництва нового покоління товарів для домашніх тварин. Протягом всіх цих років успішної діяльності компанія Ferplast зберігає гармонійні стосунки зі споживачем, особливо з домашніми тваринами, ураховуючи їх фізіологічні особливості та потреби.

Головне представництво виробника Ferplast (Ферпласт) розташоване у провінційному місті Віченца в Італії, що входить до складу регіону Венеція. Ця компанія була заснована у 1966 році під керівництвом Карло Ваккарі, який зараз очолює її керівництво [49].

Починаючи з 2000 року, італійська компанія Ferplast (Ферпласт) розпочала

роботу свого власного виробничо-комерційного представництва в Україні. Сьогодні це представництво є одним із найбільших виробників товарів для тварин у нашій країні.

Організаційно-правова характеристика підприємства ТОВ «Ферпласт-Україна» представлена в табл. 2.1.

Таблиця 2.1

Організаційно-правова характеристика ТОВ «Ферпласт-Україна»

Ознака	Характеристика
Повне найменування юридичної особи	ТОВАРИСТВО З ОБМЕЖЕНОЮ ВІДПОВІДАЛЬНІСТЮ З ІНОЗЕМНИМИ ІНВЕСТИЦІЯМИ ФЕРПЛАСТ - УКРАЇНА
Скорочена назва	ТОВ «Ферпласт-Україна»
Статус юридичної особи	Не перебуває в процесі припинення
Код ЄДРПОУ	22890431
Дата реєстрації	19.05.2000 р.
Розмір статутного капіталу	109039 тис.грн.
Організаційно-правова форма	Товариство з обмеженою відповідальністю
Форма власності	Недержавна власність
Види діяльності	Основний: 15.12 Виробництво дорожніх виробів, сумок, лимарно-сідельних виробів зі шкіри та інших матеріалів Інші: 16.29 Виробництво інших виробів з деревини; виготовлення виробів з корка, соломки та рослинних матеріалів для плетіння 46.19 Діяльність посередників у торгівлі товарами широкого асортименту 46.90 Неспеціалізована оптова торгівля
Місцезнаходження юридичної особи	10004, Житомирська обл., місто Житомир, ПРОСПЕКТ МИРУ, будинок 57

Отже, визначено, що підприємство ТОВ «Ферпласт-Україна» було засноване 19 травня 2000 року за фактичною адресою: 10004, Житомирська область, місто Житомир, ПРОСПЕКТ МИРУ, будинок 57. Зареєстрований капітал складає 109039 тис. грн. На час останнього оновлення інформації 13.05.2024 р. статус організації - не перебуває у процесі припинення [49].

Місія і стратегічні цілі компанії ТОВ «Ферпласт-Україна» визначаються її бажанням створити інноваційні, функціональні та екологічно чисті товари для домашніх тварин, щоб забезпечити їм комфорт та здоров'я, а також зручність для їх власників.

Місія: компанія ТОВ «Ферпласт-Україна» прагне створювати інноваційні, високоякісні та безпечні продукти для домашніх тварин, що забезпечують їх здоров'я, комфорт та щасливе життя, одночасно відповідаючи потребам і очікуванням їх власників.

Стратегічні цілі ТОВ «Ферпласт-Україна» [49]:

1. Інновації та дослідження. Постійно вдосконалювати та розширювати асортимент продукції шляхом інноваційних досліджень та розробок, що базуються на новітніх технологіях.

2. Забезпечення якості. Гарантувати високу якість продукції, дотримуючись найвищих стандартів безпеки та екологічних норм.

3. Задоволення клієнтів. Відповідати потребам та очікуванням клієнтів шляхом надання широкого вибору продуктів та високоякісного обслуговування.

4. Сталість розвитку. Забезпечувати стаке зростання компанії через розширення ринків збуту, вдосконалення виробничих процесів та підвищення ефективності управління.

5. Співпраця та етика. Розвивати партнерські стосунки з клієнтами, постачальниками та співробітниками на основі принципів довіри, відкритості та взаємовигідності.

Мета діяльності ТОВ «Ферпласт-Україна» полягає в досягненні прибутку, насиченні внутрішнього ринку споживчими товарами, впровадженні передових промислових технологій, освоєнні «ноу-хау», накопиченні управлінського і торговельного досвіду, а також у зміцненні експортного потенціалу України.

Згідно зі своїм Статутом, ТОВ «Ферпласт-Україна» займається наступними видами діяльності [49]:

1. Розширення та реконструкція існуючих підприємств з метою підвищення конкурентоспроможності продукції та подальшої її реалізації як на внутрішньому, так і на міжнародному ринках.

2. Виробництво товарів для домашніх тварин.

3. Надання консультацій у сфері технології виробництва товарів для

домашніх тварин.

4. Впровадження нових технологій, винаходів та "ноу-хау" у масове виробництво зоотоварів.

5. Оптова, роздрібна та зовнішня торгівля.

6. Залучення інвестицій в економіку України від провідних компаній-виробників товарів для домашніх тварин та інші сфери.

ТОВ «Ферпласт-Україна» є юридичною особою зі своїм власним балансом, розрахунковим рахунком в банківських установах, а також штампами, печатками та іншими реквізитами, які передбачені законодавством. Після державної реєстрації товариство отримало статус юридичної особи. У відповідності до законодавства, ТОВ «Ферпласт-Україна» має право створювати дочірні підприємства, філії та представництва, укладати договірні угоди з іншими юридичними та фізичними особами як на території України, так і за її межами. Згідно з правилами, товариство не несе відповідальності за зобов'язаннями своїх учасників, які здійснюються в рамках їх вкладів у Товариство [49].

ТОВ «Ферпласт-Україн» самостійно визначає свої перспективи розвитку, планує та здійснює свою діяльність згідно зі своїми цілями. Товариство має повне право:

1. Укладати угоди позики, купівлі-продажу машин, обладнання, споруд, будівель, товарів народного споживання та здійснювати інші договірні відносини.

2. Формувати філії, нові підрозділи, стати учасником інших підприємств, фондів, вступати до об'єднань, асоціацій і т. д.

3. Здійснювати спільну діяльність з зацікавленими підприємствами та організаціями, іноземними інвесторами, громадянами.

4. Проводити операції у формі бартерних угод як на внутрішньому, так і на зовнішньому ринках.

5. Надавати позики, включаючи безпроцентні, своїм працівникам за рахунок прибутку, що залишається в розпорядженні Товариства.

ТОВ «Ферпласт-Україна» має можливість реалізувати свою продукцію та майно за цінами і тарифами, що встановлені самостійно або на умовах договору. Товариство також самостійно визначає форму та систему оплати праці, розмір зарплати та інші види доходів працівників, дотримуючись відповідного законодавства України щодо виробничих і трудових відносин, а також соціального страхування та забезпечення працівників.

Майно ТОВ «Ферпласт-Україна» складається з основних та оборотних коштів, а також інших цінностей, вартість яких відображена у власному балансі товариства. Крім того, ТОВ «Ферпласт-Україна» є власником:

- майна, переданого учасниками товариства як вклад до статутного (складеного) капіталу;
- продукції, виробленої в результаті господарської діяльності;
- одержаних доходів;
- іншого майна, набутого на підставах, що не суперечать законодавству.

ТОВ «Ферпласт-Україна» має право володіти, користуватися та розпоряджатися своїм власним майном та здійснювати будь-які дії щодо нього, які не суперечать закону та статутним цілям товариства. Товариство несе ризик випадкового знищення або пошкодження майна, яке є його власністю.

ТОВ «Ферпласт-Україна» провадить свою комерційну діяльність відповідно до положень свого Статуту та чинного законодавства України. У відповідності до своїх цілей та завдань, ТОВ «Ферпласт-Україна» має право здійснювати наступні дії у встановленому законом порядку:

- самостійно розпоряджатися своїм майном, включаючи його продаж, передачу безоплатно, обмін, оренду та інші дії, які не суперечать законодавству України та його Статуту.
- відкривати рахунки у банках та фінансових установах, використовувати ці рахунки та розміщувати на них депозити.
- укладати будь-які угоди та контракти, що не суперечать чинному законодавству, зокрема угоди купівлі-продажу, підяду, страхування, оренди, доручення та інші.

- отримувати кредити, виступати гарантом, поручителем та заставодавцем за третіх осіб.

- надавати та отримувати позики та фінансову допомогу відповідно до законодавства України.

- засновувати та брати участь у різноманітних об'єднаннях та асоціаціях.

- створювати філії, представництва та інші відокремлені підрозділи як в Україні, так і за її межами.

- випускати та обмінювати цінні папери.

- здійснювати операції з іноземною валютою.

- укладати спільні угоди, в тому числі інвестиційні, з юридичними та фізичними особами.

- виконувати інші дії, які не порушують чинне законодавство України та Статут Товариства.

Товариство з обмеженою відповідальністю «Ферпласт-Україна» здійснює продаж продукції та майна, а також надає послуги за цінами, які встановлюються самостійно або на основі укладених договорів. У випадках, передбачених законодавством, використовуються державні ціни і тарифи.

Крім того, ТОВ «Ферпласт-Україна» самостійно визначає склад та обсяг інформації, що вважається його комерційною таємницею та конфіденційною, за винятком випадків, коли законодавство не дозволяє вважати її комерційною таємницею, та встановлює необхідні заходи для її захисту.

ТОВ «Ферпласт-Україна» вирізняється використанням передових технологій на всіх етапах виробничого процесу та застосуванням екологічно чистих матеріалів. Особлива увага приділяється забезпеченню комфорту і функціональності кожної моделі, а також естетичному вигляду продукції. Це є важливими складовими успіху компанії.

Для відображення взаємозв'язків між різними рівнями та підрозділами ТОВ «Ферпласт-Україна» та їх взаємозв'язку на практиці використовуються спеціальні схеми організаційної структури управління. Ці схеми слугують лише каркасом для системи управління, оскільки вони не вичерпно відображають

функції, права та обов'язки кожного підрозділу та посадових осіб.

Підприємство ТОВ «Ферпласт-Україна» є складною виробничою системою, що має дві головні складові: виробничо-технічну та організаційну диференціацію. Це проявляється у його структурі, яка включає виробничні та сервісні зони, а також адміністративний апарат зі своєрідною функціональною структурою.

ТОВ «Ферпласт-Україна» організоване у вигляді центрів відповідальності, де керівництво діяльністю підрозділів здійснюється через один центр - адміністративний апарат.

Організаційна структура управління ТОВ «Ферпласт-Україна» зображена на рис. 2.1.

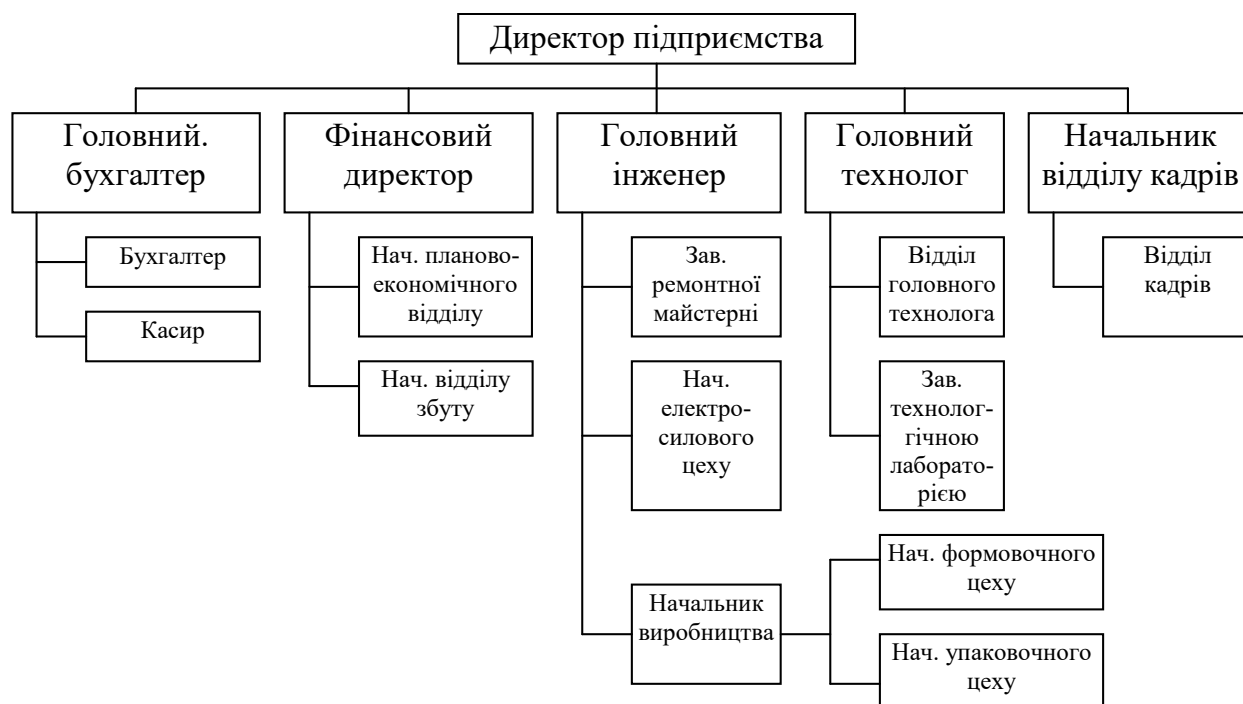

Рис. 2.1. Організаційна структура управління ТОВ «Ферпласт-Україна»

Органами управління ТОВ «Ферпласт-Україна» є:

- Загальні збори Учасників;
- Директор Товариства.

Найвищим органом управління ТОВ «Ферпласт-Україна» є Загальні збори Учасників. Ці збори складаються з Учасників або осіб, яких вони делегують. Представники Учасників можуть бути призначені на постійній основі або на

певний термін. Учасник має право в будь-який момент замінити свого представника, повідомивши про це інших Учасників. Крім того, Учасник Товариства може передати свої повноваження на Загальних зборах Учасників іншому Учаснику або представнику іншого Учасника Товариства.

Учасники ТОВ «Ферпласт-Україна» мають право на кількість голосів, яка пропорційна їх частці у статутному капіталі підприємства. Загальні збори Учасників мають повноваження ухвалювати рішення з усіх аспектів діяльності Товариства, включаючи ті, які віднесені до компетенції Виконавчого органу на попередніх зборах. У випадку необхідності, Загальні збори Учасників можуть проводитись за межами території України лише за одностайною письмовою згодою всіх Учасників Товариства.

Виконавчий орган ТОВ «Ферпласт-Україна» відповідає за керівництво поточною діяльністю підприємства. Цей орган є одноосібним і представлений Директором. Директор обирається на Загальних зборах Учасників. Під час обрання з Директором може укладатися контракт, в якому визначаються його права, строк обрання, обов'язки та відповідальність перед Товариством, а також умови стосовно матеріального забезпечення та умови звільнення з посади. Директор особисто несе відповідальність за відповідність виробничо-господарської діяльності, фінансово-бухгалтерської звітності вимогам законодавства України, положенням Статуту та рішенням Загальних зборів Учасників.

Таким чином, підхід ТОВ «Ферпласт-Україна» до розробки і виробництва продуктів відзначається поєднанням інноваційних технологій, естетичного дизайну та високої якості. Завдяки цьому, компанія зайняла своє місце серед лідерів галузі і продовжує активно розвиватися. Перспективи подальшого зростання компанії ТОВ «Ферпласт-Україна» вражають своєю відкритістю до нових ідей та технологій, а також бажанням постійно вдосконалювати свої продукти. Це створює сприятливі умови для розширення асортименту та виходу на нові ринки.

2.2. Діагностика фінансово-економічного стану підприємства

Систематична діагностика фінансово-економічного стану підприємства є важливою складовою успішного управління в умовах сучасного бізнесу. Передусім, такий аналіз дозволяє отримати об'єктивну картину фінансового здоров'я підприємства та виявити потенційні проблеми. Також, систематична діагностика дозволяє оперативно реагувати на зміни в економічному середовищі та внутрішніх процесах компанії. Такий підхід допомагає уникнути фінансових криз, оптимізувати витрати та вдосконалювати стратегічне планування. Крім того, систематична діагностика сприяє підвищенню ефективності управління фінансами та забезпечує стабільність бізнесу в довгостроковій перспективі. Важливою перевагою цього підходу є можливість вчасного виявлення та корекції ризикових ситуацій, що дозволяє уникнути серйозних фінансових втрат. Також, систематична діагностика стимулює внутрішню конкуренцію та підвищує мотивацію персоналу до досягнення кращих фінансових результатів.

Враховуючи швидкі зміни на ринку та нестабільність економічного середовища, проведення регулярної фінансово-економічної діагностики стає невід'ємною частиною стратегії успішного управління. Такий підхід допомагає підприємству адаптуватися до змін та забезпечує його стійкість у конкурентному середовищі. В цілому, систематична діагностика фінансово-економічного стану підприємства є важливою і доцільною практикою, що сприяє збереженню та зміцненню його фінансової стійкості і конкурентоспроможності.

Діагностика фінансово-економічного стану підприємства ТОВ «Ферпласт-Україна» - це систематичний аналіз та оцінка фінансової та економічної діяльності підприємства з метою з'ясування його фінансового здоров'я, ефективності управління та ризиків, що впливають на його діяльність. Цей процес включає в себе аналіз фінансових звітів, показників фінансової стійкості, оборотних коштів, прибутковості та інших фінансових показників, а

також оцінку факторів зовнішнього та внутрішнього середовища, які можуть впливати на фінансову діяльність підприємства. Діагностика фінансового стану є важливою складовою управління ТОВ «Ферпласт-Україна», оскільки дозволяє уникнути фінансових криз, приймати обґрунтовані управлінські рішення та забезпечує стабільність та конкурентоспроможність підприємства в умовах змінного економічного середовища.

Основні економічні показники діяльності ТОВ «Ферпласт-Україна» представлено у табл. 2.2.

Таблиця 2.2

Основні економічні показники діяльності ТОВ «Ферпласт-Україна»

Показники	Роки			2023 р. до 2021 р.	
	2021 р.	2022 р.	2023 р.	+, –	%
Чистий дохід, тис. грн.	293551	272722	203382	-90169	-30,72
Валовий прибуток, тис. грн.	55233	51605	66920	11687	21,16
Чистий прибуток, тис. грн.	3647	1810	11534	7887	у 2,16 р.б.
Середньорічна вартість активів, тис. грн.	232905,5	339067,5	399973,5	167068,0	71,73
Середньорічна вартість необоротних активів, тис. грн.	102864,5	161017,0	213580,5	110716,0	107,63
Середньорічна вартість оборотних активів, тис. грн.	130041,0	178050,5	186393,0	56352,0	43,33
Середньооблікова чисельність працівників, осіб	406	312	345	-61	-15,02
Фондовіддача, грн.	2,85	1,69	0,95	-1,90	-66,63
Фондомісткість, грн.	0,03	0,03	0,06	0,02	63,53
Фондоозброєність, тис. грн /ос.	253,36	516,08	619,07	365,71	144,34
Продуктивність праці, тис. грн. /ос.	723,03	874,11	589,51	-133,52	-18,47
Коефіцієнт оборотності оборотних активів	2,26	1,53	1,09	-1,17	-51,66

Аналіз показав, що чистий дохід підприємства зменшився з 293551 тис. грн. у 2021 році до 203382 тис. грн. у 2023 році, що становить спад на 30,72%. Це може свідчити про зменшення обсягу продажів або зниження цін на товари чи послуги компанії. Валовий прибуток зріс на 21,16%, з 55233 тис. грн. у 2021 році до 66920 тис. грн. у 2023 році. Це може бути в результаті збільшення обсягів продажу або підвищення цін на продукцію. Чистий прибуток суттєво збільшився на 216,26% з 3647 тис. грн. у 2021 році до 11534 тис. грн. у 2023

році, що може свідчити про покращення ефективності управління та оптимізацію витрат.

Аналіз показав, що середньорічна вартість активів значно зросла на 71,73% з 232905,5 тис. грн. у 2021 році до 399973,5 тис. грн. у 2023 році, що може свідчити про розширення бізнесу або збільшення обсягів виробництва. Середньорічна вартість необоротних активів та оборотних активів, два показники, які значно зросли, що свідчить про інвестування в основний та оборотний капітал компанії для підтримки росту.

Середньооблікова чисельність працівників зменшилася на 15,02%, що може бути наслідком оптимізації штату або застосування автоматизації процесів. Водночас, коефіцієнт оборотності оборотних активів зменшився на 51,66%, що може свідчити про меншу ефективність у використанні оборотних активів для генерації доходу.

Діагностика майнового стану підприємства відіграє вирішальну роль у забезпеченні стійкості та конкурентоспроможності організації в сучасних умовах ринкової конкуренції. Цей процес передбачає аналіз структури та стану майна, а також оцінку його вартості для виявлення можливостей оптимізації та розробки стратегій подальшого розвитку. Проведення діагностики майнового стану дозволяє отримати об'єктивну картину фінансових ресурсів підприємства, визначити потенційні ризики та небезпеки, які можуть вплинути на його діяльність. Крім того, цей процес допомагає збалансувати активи та пасиви, виявити надлишки та недоліки в управлінні майновими ресурсами. Завдяки систематичній діагностиці майнового стану підприємства можливо вчасно виявляти потенційні проблеми та приймати належні заходи для їх вирішення.

Проведення аналізу майнового стану є важливою складовою стратегічного управління підприємством, оскільки дозволяє глибоко зрозуміти його потенціал та можливості для подальшого розвитку. Враховуючи постійні зміни в економічному середовищі та кон'юнктурі ринку, діагностика майнового стану стає необхідною складовою управління для забезпечення стабільності та ефективності діяльності підприємства. Таким чином, проведення діагностики

майнового стану є стратегічно важливим етапом у забезпеченні успішності та конкурентоспроможності підприємства ТОВ «Ферпласт-Україна».

Характеристика майна підприємства ТОВ «Ферпласт-Україна» та джерел його формування за балансом представлена у табл. 2.3.

Таблиця 2.3

**Характеристика майна підприємства ТОВ «Ферпласт-Україна»
та джерел його формування за балансом**

Показники	2021 р.		2022 р.		2023 р.		2023 р. до 2021 р.		
	тис. грн.	%	тис. грн.	%	тис. грн.	%	+, –	%	п.с.
Активи									
1. Необоротні активи:	155599	50,21	166435	45,20	260726	60,39	105127	67,56	10,18
в т.ч. основні засоби	30152	9,73	25185	6,84	27631	6,40	-2521	-8,36	-3,33
2. Оборотні активи	154297	49,79	201804	54,80	170982	39,61	16685	10,81	-10,18
в т.ч. запаси	73287	23,65	53682	14,58	50478	11,69	-22809	-31,12	-11,96
дебіторська заборгованість	72660	23,45	141127	38,32	118070	27,35	45410	62,50	3,90
грошові кошти	7698	2,48	6497	1,76	1882	0,44	-5816	-75,55	-2,05
Пасиви									
1. Власний капітал	217694	70,25	212448	57,69	224527	52,01	6833	3,14	-18,24
в т.ч. зареєстрований капітал	101827	32,86	109039	29,61	109039	25,26	7212	7,08	-7,60
нерозподілений прибуток	85340	27,54	72119	19,58	83956	19,45	-1384	-1,62	-8,09
2. Довгострокові зобов'язання і забезпечення	1559	0,50	5	0,00	1435	0,33	-124	-7,95	-0,17
3. Поточні зобов'язання і забезпечення	90643	29,25	155786	42,31	205746	47,66	115103	126,98	18,41
Баланс	309896	100,00	368239	100,00	431708	100,00	121812	39,31	x

Дані, представлені в табл. 2.3, відображають характеристику майна підприємства ТОВ «Ферпласт-Україна» та джерел його формування за балансом протягом трьох років. За період з 2021 року до 2023 року відбулися значні зміни у структурі активів підприємства. Необоротні активи відіграють значну роль у балансі підприємства, і їх частка у загальній сумі активів зросла з 50,21% в 2021 році до 60,39% в 2023 році. Основні засоби також збільшилися,

хоча з невеликим спадом у 2023 році порівняно з 2022 роком.

Щодо оборотних активів, їх загальний обсяг збільшився з 49,79% в 2021 році до 39,61% в 2023 році. Проте, відбулися значні зміни в розподілі окремих складових. Наприклад, значний спад в запасах (-31,12%) та грошових коштах (-75,55%), а також збільшення дебіторської заборгованості (+62,50%).

Загальна тенденція показує збільшення майнового стану підприємства протягом трьох років, що свідчить про його потенційний розвиток та зростання. Однак, важливо враховувати зміни в структурі майна для розробки стратегій управління та оптимізації фінансових ресурсів підприємства.

Власний капітал є основним джерелом формування майна підприємства, і його обсяг становить значну частку у загальній сумі пасивів. Протягом трьох років власний капітал зазнав скорочення в структурі пасивів з 70,25% у 2021 році до 52,01% у 2023 році. Однак, слід зазначити, що спостерігається зниження нерозподіленого прибутку у 2023 році порівняно з 2021 роком.

Загалом, аналіз показників пасивів підприємства ТОВ «Ферпласт-Україна» дозволяє зробити висновок про зміни у структурі та розвиток компанії протягом останніх трьох років. Однак, для глибшого розуміння фінансового стану підприємства необхідно детальніше дослідження фінансових показників та їх впливу на ефективність діяльності компанії.

Діагностика фінансових результатів діяльності підприємства є важливою складовою ефективного управління та стратегічного планування. Проведення такої діагностики дозволяє отримувати об'єктивну інформацію про фінансовий стан підприємства та ефективність його діяльності. Основною метою цього процесу є ідентифікація сильних та слабких сторін компанії, а також виявлення можливостей для покращення. Аналіз фінансових результатів дозволяє виявити причини досягнення або недосягнення поставлених цілей, що є ключовим для подальшого стратегічного розвитку. Завдяки систематичній діагностиці можна вчасно виявляти потенційні проблеми та ризики, що дозволяє уникнути серйозних фінансових труднощів. Детальний аналіз фінансових результатів дозволяє керівництву приймати обґрунтовані рішення щодо розподілу ресурсів,

оптимізації витрат та підвищення рентабельності.

Проведення систематичної діагностики є важливим інструментом для забезпечення фінансової стабільності та конкурентоспроможності підприємства на ринку. Зрозуміння фінансового стану компанії дозволяє керівництву розробляти ефективні стратегії розвитку та вчасно реагувати на зміни в економічному середовищі. Таким чином, систематична діагностика фінансових результатів діяльності підприємства є ключовим елементом успішного управління та досягнення стратегічних цілей ТОВ «Ферпласт-Україна».

Механізм формування фінансових результатів діяльності підприємства ТОВ «Ферпласт-Україна» представлено у табл. 2.4.

Таблиця 2.4

Механізм формування фінансових результатів діяльності
підприємства ТОВ «Ферпласт-Україна», тис.грн.

Показники	Роки			2023 р. до 2021 р.	
	2021 р.	2022 р.	2023 р.	+, –	%
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	293551	272722	203382	-90169	-30,72
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	238318	221117	136462	-101856	-42,74
Валовий прибуток	55233	51605	66920	11687	21,16
Інші операційні доходи	11638	29570	28944	17306	148,70
Адміністративні витрати	43615	39697	43980	365	0,84
Витрати на збут	3216	1963	1778	-1438	-44,71
Інші операційні витрати	15353	36812	38606	23253	151,46
Фінансовий результат від операційної діяльності	4687	2703	11500	6813	145,36
Інші витрати	202	311	52	-150	-74,26
Фінансовий результат до оподаткування	4924	2704	11561	6637	134,79
Чистий фінансовий результат	3647	1810	11534	7887	у 2,16 р.б.

Аналізуючи дані табл. 2.4 щодо механізму формування фінансових результатів діяльності ТОВ «Ферпласт-Україна», можна зазначити декілька ключових аспектів. По-перше, чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг) зменшився у 2023 році порівняно з попередніми роками на 90169 тис.грн., або на 30,72 %, скоріш за все, через певні внутрішні або зовнішні

фактори, які суттєво вплинули на обсяги продажів або цінову політику компанії. Собівартість реалізованої продукції також зменшилася на 101856 тис.грн., або на 42,74 %, що може бути пов'язано з оптимізацією виробничих процесів або зміною витрат на виробництво. Зменшення собівартості призвело до збільшення валового прибутку. Крім того, інші операційні доходи також зросли у порівнянні з попередніми роками, що свідчить про певний позитивний розвиток в діяльності компанії, можливо, через розвиток нових ринків або впровадження додаткових послуг. Адміністративні витрати та витрати на збут, хоча і зросли, але збільшення було незначним у порівнянні з іншими показниками. Це може вказувати на певну стабільність управлінських витрат. Інші операційні витрати значно зросли у 2023 році, що може вимагати уваги та додаткового аналізу їх структури та причин зростання. Фінансовий результат від операційної діяльності збільшився на 145,36%, що є дуже позитивним показником. Нарешті, чистий фінансовий результат збільшився у 2,16 рази, що свідчить про загальний позитивний тренд у фінансовій діяльності компанії ТОВ «Ферпласт-Україна».

Діагностика фінансового стану підприємства - це систематичний процес аналізу фінансових даних та показників, спрямований на оцінку фінансового здоров'я компанії, виявлення його сильних та слабких сторін, а також ідентифікацію потенційних ризиків та можливостей для покращення.

Динаміка показників оцінки фінансового стану підприємства ТОВ «Ферпласт-Україна» представлена у табл. 2.5.

Таблиця 2.5

Динаміка показників оцінки фінансового стану підприємства
ТОВ «Ферпласт-Україна»

Показники	Роки			2023 р. до 2021 р.	
	2021 р.	2022 р.	2023 р.	+, –	%
1	2	3	4	5	6
Коефіцієнт загальної ліквідності	1,70	1,30	0,83	-0,87	-51,18
Коефіцієнт абсолютної ліквідності	0,08	0,04	0,01	-0,08	-89,23
Чистий оборотний капітал, тис.грн.	63654	46018	-34764	-98418	-154,61

Продовження таблиці 2.5

1	2	3	4	5	6
Коефіцієнт автономії	0,70	0,58	0,52	-0,18	-25,96
Коефіцієнт фінансової залежності	1,42	1,73	1,92	0,50	35,07
Коефіцієнт фінансової стійкості	2,36	1,36	1,08	-1,28	-54,10
Коефіцієнт оборотності активів	1,26	0,80	0,51	-0,75	-59,66
Коефіцієнт оборотності власного капіталу	1,68	1,27	0,93	-0,75	-44,49
Рентабельність господарської діяльності, %	1,64	0,90	5,24	3,60	х
Рентабельність власного капіталу, %	0,02	0,01	0,05	0,03	х
Рентабельність продукції, %	2,9	3,8	11,6	8,67	х

Таким чином, аналіз показав, що коефіцієнт загальної ліквідності значно зменшився в 2023 році порівняно з попередніми роками, що свідчить про зменшення здатності компанії виконати свої поточні зобов'язання за допомогою найбільш ліквідних активів. Крім того, коефіцієнт абсолютної ліквідності та чистий оборотний капітал також значно зменшилися, що вказує на загострення фінансових проблем компанії, таких як недостатність грошових коштів для покриття поточних зобов'язань. Зменшення коефіцієнта автономії свідчить про зменшення власного капіталу у фінансовій структурі підприємства, що може вказувати на втрату фінансової стабільності. Зростання коефіцієнта фінансової залежності та зменшення коефіцієнта фінансової стійкості свідчать про збільшення зобов'язань підприємства та зменшення його здатності їх погашення. Коефіцієнти оборотності активів та власного капіталу також зменшилися, вказуючи на меншу ефективність використання активів та капіталу для генерації прибутку. З іншого боку, рентабельність господарської діяльності, рентабельність власного капіталу та рентабельність продукції значно зросли у 2023 році, що може свідчити про певне покращення ефективності управління та збільшення прибутковості продукції. Однак ці показники потребують додаткового аналізу для повного розуміння факторів, що вплинули на їх зміну.

2.3. Оцінка існуючої системи використання власного капіталу на підприємстві

Система управління використанням власного капіталу підприємства ТОВ «Ферпласт-Україна» - це комплекс стратегічних та оперативних заходів, спрямованих на ефективне управління власними фінансовими ресурсами компанії з метою забезпечення стійкого та прибуткового фінансового стану. Ця система включає в себе процеси планування, контролю, аналізу та прийняття рішень щодо використання власних коштів підприємства. Основні складові системи управління використанням власного капіталу включають управління капіталом, прибутковість і рентабельність вкладень, ризикованість і забезпечення фінансової стійкості [25].

Мета функціонування цієї системи полягає у досягненні оптимального балансу між використанням власного капіталу для зростання та розвитку підприємства ТОВ «Ферпласт-Україна» та забезпеченням його фінансової стабільності та життєздатності. Ефективне управління власним капіталом дозволяє підприємствам максимізувати вартість компанії для акціонерів та інших зацікавлених сторін, знижувати фінансові ризики та підвищувати конкурентоспроможність на ринку [4].

Система ефективного використання власного капіталу на підприємстві ТОВ «Ферпласт-Україна» включає ряд ключових елементів, які спільно сприяють досягненню фінансової стійкості та розвитку компанії (табл. 2.6).

Таблиця 2.6

Елементи системи ефективного використання власного капіталу на підприємстві ТОВ «Ферпласт-Україна»

Елемент	Характеристика
1	2
1. Фінансове планування	Процес розробки стратегій і планів використання власного капіталу для досягнення поставлених фінансових цілей. Це включає розподіл фінансових ресурсів на інвестиційні проекти, реалізацію стратегій залучення та управління капіталом.

Продовження таблиці 2.6

1	2
2. Управління ризиками	Аналіз та оцінка фінансових ризиків, пов'язаних з використанням власного капіталу, та прийняття заходів для їх мінімізації. Це включає диверсифікацію інвестицій, страхування, фінансове забезпечення та інші стратегії ризик-менеджменту.
3. Оптимізація капіталу	Використання капіталу компанії для максимізації прибутковості та вартості підприємства. Це може включати раціоналізацію капіталовкладень, оптимізацію капітальної структури та оптимальне управління потоками грошових коштів.
4. Фінансовий контроль	Система моніторингу та контролю за використанням власного капіталу для забезпечення відповідності фінансових результатів стратегічним цілям та планам. Це включає в себе аналіз фінансової звітності, внутрішній аудит, контроль над фінансовими операціями та прийняття заходів для коригування, якщо це необхідно.
5. Стратегічне планування	Розробка довгострокових стратегій використання власного капіталу, спрямованих на досягнення конкурентної переваги, ринкової позиції та стійкого розвитку. Це включає аналіз ринку, оцінку конкурентного середовища та розробку стратегій зростання та розвитку.

Основні джерела формування власного капіталу на підприємстві ТОВ «Ферпласт-Україна» включають наступне:

1. Статутний капітал. Це грошові чи матеріальні внески учасників або засновників підприємства, які вони вносять на початковому етапі створення підприємства.

2. Нерозподілений прибуток. Це частина прибутку, яка залишається на балансі підприємства після сплати всіх податків та виплати дивідендів. Накопичений нерозподілений прибуток може бути використаний для розвитку підприємства та поповнення власного капіталу.

3. Додатковий внесок учасників. Учасники підприємства можуть вносити додаткові кошти або майно в капітал компанії для збільшення власного капіталу.

4. Реінвестування прибутку. Підприємство може використовувати частину заробленого прибутку для розвитку бізнесу, інвестування у нові проекти, придбання обладнання тощо, що сприяє зростанню власного капіталу.

5. Випуск акцій або інших цінних паперів. Підприємство може випускати

нові акції або інші цінні папери та реалізовувати їх на ринку капіталу з метою залучення додаткових коштів та збільшення власного капіталу.

6. Приватизація частки державного капіталу. У випадку державних підприємств можливе продаж частки державного капіталу приватним інвесторам, що також може стати джерелом формування власного капіталу.

Аналіз використання власного капіталу підприємства ТОВ «Ферпласт-Україна» - це процес вивчення та оцінки того, як компанія ефективно використовує свій внутрішній капітал для досягнення фінансових цілей та забезпечення стійкого розвитку.

Основними завданнями аналізу власного капіталу є визначення динаміки та структури змін власного капіталу, діагностика раціональності його формування та рентабельності використання, аналіз забезпечення платоспроможності та фінансової стабільності. Зазначений підхід дає можливість визначити, наскільки ефективно використовується власний капітал підприємства ТОВ «Ферпласт-Україна» та як він впливає на реалізацію стратегічних цілей розвитку [11, с.116].

В процесі діагностики, передусім, потрібно провести групування визначних даних та представити їх динаміку, а саме провести аналіз динаміки за відповідними показниками: загальна сума активів, загальна сума зобов'язань та власний капітал ТОВ «Ферпласт-Україна» (табл. 2.7).

Таблиця 2.7

Аналіз динаміки балансу ТОВ «Ферпласт-Україна»

Складова балансу	Роки	Сума, тис. грн.	Абсолютне відхилення, тис. грн.	Відносне відхилення, %
Усього активів	2021	309896	-	-
	2022	368239	58343	18,83
	2023	431708	63469	17,24
Усього зобов'язань	2021	92202	-	-
	2022	155791	63589	68,97
	2023	207181	51390	32,99
Усього власного капіталу	2021	217694	-	-
	2022	212448	-5246	-2,41
	2023	224527	12079	5,69

Аналіз показав, що загальна вартість активів підприємства у 2023 році становила 431708 тис.грн., що на 63469 тис.грн., або на 17,24 % більше, ніж у 2022 році. Загальні зобов'язання ТОВ «Ферпласт-Україна» у 2023 році склали 207181 тис.грн., що на 51390 тис.грн., або на 32,99 % більше, ніж у 2022 році. Відповідно, вартість власного капіталу підприємства у 2023 році збільшилась на 12079 тис.грн., або на 5,69 %, що становило 224527 тис.грн.

В процесі дослідження сучасного стану формування власного капіталу, доцільним є проведення аналізу структури зобов'язань підприємства ТОВ «Ферпласт-Україна», що відображає джерела коштів фірми. Отже, аналіз власного капіталу в структурі пасиву балансу ТОВ «Ферпласт-Україна» представлено у табл. 2.8.

Таблиця 2.8

Аналіз власного капіталу в структурі пасиву балансу ТОВ «Ферпласт-Україна»

Показники	2021 р.		2022 р.		2023 р.		2023 р. до 2021 р.
	тис.грн.	%	тис.грн.	%	тис.грн.	%	
Власний капітал	217694	70,25	212448	57,69	224527	52,01	-18,24
Довгострокові та поточні зобов'язання	92202	29,75	155791	42,31	207181	47,99	18,24
Разом	309896	100,00	368239	100,00	431708	100,00	х

Аналіз показав, що власний капітал посідає вагомий частку в структурі пасивів балансу підприємства ТОВ «Ферпласт-Україна». У 2021 році питома вага власного капіталу сягала 70,25 %, що забезпечувало високий рівень незалежності підприємства від зовнішніх джерел фінансування господарської діяльності. Проте, починаючи з 2022 року ситуація змінилася в не кращу сторону. Зокрема, у 2023 році питома вага власного капіталу складала 52,01 %, що на 18,24 пункти структури менше, ніж у 2021 році. Довгострокові та поточні зобов'язання складають 47,99 % в структурі пасивів підприємства ТОВ «Ферпласт-Україна»

Аналіз динаміки формування власного капіталу підприємства ТОВ «Ферпласт-Україна» представлено у табл. 2.9.

Аналіз динаміки формування власного капіталу

ТОВ «Ферпласт-Україна», тис.грн.

Показники	Роки			2023 р. до 2021 р.	
	2021 р.	2022 р.	2023 р.	+, –	%
Зареєстрований капітал	101827	109039	109039	7212	7,08
Капітал в дооцінках	27182	27945	28187	1005	3,70
Додатковий капітал	3345	3345	3345	0	0,00
Накопичені курсові різниці	3345	3345	3345	0	0,00
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	85340	72119	83956	-1384	-1,62
Усього власний капітал	217694	212448	224527	6833	3,14

Отже, динаміка джерел формування власного капіталу на підприємстві ТОВ «Ферпласт-Україна» за період з 2021 року по 2023 рік показує такі основні тенденції. Незважаючи на стабільність показника зареєстрованого капіталу на рівні 109039 тис. грн. у 2022 та 2023 роках, спостерігається помірний позитивний темп зростання цього показника, що становить 7,08%. Показник капіталу в дооцінках також демонструє стабільний позитивний ріст на протязі розглянутого періоду, збільшившись на 1005 тис.грн., або на 3,70%. Додатковий капітал та накопичені курсові різниці - ці показники залишились стабільними на рівні 3345 тис. грн., що свідчить про відсутність змін у цих напрямках. Можна відзначити невелике зниження показника нерозподіленого прибутку на 1384 тис.грн., або на 1,62 % у 2023 році порівняно з 2021 роком. Відповідно, незважаючи на деяке зниження нерозподіленого прибутку, загальний власний капітал підприємства збільшився на 6833 тис.грн., або на 3,14% у 2023 році порівняно з 2021 роком.

Аналіз структури формування власного капіталу підприємства ТОВ «Ферпласт-Україна» представлено у табл. 2.10.

Аналіз показав, що в структурі сформованого власного капіталу підприємства протягом досліджуваного періоду найбільшу частку займає зареєстрований капітал.

Таблиця 2.10

Аналіз структури формування власного капіталу

ТОВ «Ферпласт-Україна», %

Показники	Роки			2023 р. до 2021 р.
	2021 р.	2022 р.	2023 р.	
Зареєстрований капітал	46,78	51,33	48,56	1,79
Капітал в дооцінках	12,49	13,15	12,55	0,07
Додатковий капітал	1,54	1,57	1,49	-0,05
Накопичені курсові різниці	1,54	1,57	1,49	-0,05
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	39,20	33,95	37,39	-1,81
Усього власний капітал	100,00	100,00	100,00	x

У 2023 році зареєстрований капітал ТОВ «Ферпласт-Україна» становив 48,56 % в загальній структурі, що на 1,79 пункти більше, ніж у 2021 році. Нерозподілений прибуток, також, займає вагомe місце в структурі власного капіталу, що становило 37,39 % у 2023 році. Вагому частку в структурі джерел формування власного капіталу займає капітал у дооцінках підприємства, а саме 12,55 % у 2023 році, що на 0,07 пунктів більше, ніж у 2021 році.

Показники використання власного капіталу підприємства є ключовими метриками, які відображають, як ефективно компанія використовує свої внутрішні ресурси для забезпечення діяльності та здійснення інвестиційних проектів.

Аналіз показників використання власного капіталу підприємства ТОВ «Ферпласт-Україна» представлено у табл. 2.11.

Таблиця 2.11

Аналіз показників використання власного капіталу

підприємства ТОВ «Ферпласт-Україна»

Показники	Роки			2023 р. до 2021 р.	
	2021 р.	2022 р.	2023 р.	+, –	%
1	2	3	4	5	6
Дані для розрахунків, тис.грн.					
Власний капітал	217694	212448	224527	6833	3,14
Загальні активи	309896	368239	431708	121812	39,31
Зобов'язання	92202	155791	207181	114979	124,70
Чистий дохід	293551	272722	203382	-90169	-30,72
Власні оборотні кошти	62095	46013	-36199	-98294	-158,30

Продовження таблиці 2.11

1	2	3	4	5	6
Нерозподілений прибуток	85340	72119	83956	-1384	-1,62
Резервний капітал	0	0	0	0	0,00
Інвестиції	124937	140669	232583	107646	86,16
Показники використання власного капіталу					
Коефіцієнт фінансової автономії	0,70	0,58	0,52	-0,18	-25,96
Коефіцієнт фінансової залежності	1,42	1,73	1,92	0,50	35,07
Коефіцієнт фінансової стабільності	2,36	1,36	1,08	-1,28	-54,10
Коефіцієнт оборотності власного капіталу	1,35	1,28	0,91	-0,44	-32,83
Коефіцієнт маневреності власного капіталу	0,29	0,22	-0,16	-0,45	-156,52
Коефіцієнт самофінансування	0,39	0,34	0,37	-0,02	-4,62
Коефіцієнт накопичення капіталу	0,39	0,34	0,37	-0,02	-4,62
Коефіцієнт інвестиційної активності	0,57	0,66	1,04	0,46	80,49

Представлені показники використання власного капіталу підприємства ТОВ «Ферпласт-Україна» відображають важливі аспекти його фінансової стійкості та ефективності. Аналіз показав зменшення коефіцієнта фінансової автономії на 25,96% з 2021 року до 2023 року, що може вказувати на зменшення рівня фінансової незалежності підприємства. Зростання коефіцієнта фінансової залежності на 35,07% може вказувати на збільшення обсягу зовнішніх джерел фінансування. Водночас, показник фінансової стабільності показує значне зниження на 54,10% протягом періоду спостережень, що може свідчити про погіршення фінансової стабільності підприємства. Коефіцієнт оборотності власного капіталу показує значне зменшення його значення на 32,83% за аналізований період, що може вказувати на менш ефективне використання власних ресурсів для забезпечення діяльності підприємства.

Аналіз показав, що коефіцієнт маневреності власного капіталу мав негативне значення у 2023 році на рівні (-0,16), що може вказувати на те, що підприємство залежить від зовнішніх джерел фінансування, а не власних ресурсів. Коефіцієнт самофінансування та коефіцієнт накопичення капіталу - обидва показники показують незначні зміни протягом аналізованого періоду. Видно значне зростання коефіцієнту інвестиційної активності на 80,49%, що може вказувати на збільшення обсягу інвестиційних проектів.

У цілому, аналіз цих показників вказує на складнощі управління власним

капіталом підприємства, зокрема на зростання його фінансової залежності та зниження фінансової стабільності. Важливо вжити заходів для покращення фінансового стану та ефективного використання власного капіталу ТОВ «Ферпласт-Україна».

Аналіз ефективності використання власного капіталу підприємства ТОВ «Ферпласт-Україна» представлено у табл. 2.12.

Таблиця 2.12

Аналіз ефективності використання власного капіталу ТОВ «Ферпласт-Україна»

Показники	Роки			2023 р. до 2021 р.
	2021 р.	2022 р.	2023 р.	
Валова рентабельність власного капіталу, %	134,85	128,37	90,58	-44,26
Рентабельність власного капіталу за операційним прибутком, %	2,15	1,27	5,12	2,97
Чиста рентабельність власного капіталу, %	1,68	0,85	5,14	3,46

Отже, представлені показники ефективності використання власного капіталу ТОВ «Ферпласт-Україна» вказують на значні коливання протягом аналізованого періоду. Відзначається помітне зниження показника рентабельності власного капіталу на 44,26% протягом розглянутого періоду. Це може свідчити про погіршення ефективності використання власних ресурсів підприємства. Рентабельність власного капіталу за операційним прибутком показує значне зростання на 2,97% в 2023 році порівняно з 2021 роком, що може вказувати на покращення ефективності операційної діяльності за рахунок використання власного капіталу. Помітне збільшення показника чистої рентабельності власного капіталу на 3,46% в 2023 році порівняно з 2021 роком свідчить про зростання ефективності використання власних ресурсів підприємства для генерації чистого прибутку.

Таким чином, у цілому, аналіз цих показників вказує на недоліки у використанні власного капіталу в початковому періоді, але з плином часу спостерігається певне покращення ефективності його використання. Важливо продовжувати моніторити ці показники і вживати заходів для підвищення ефективності використання власного капіталу ТОВ «Ферпласт-Україна».

2.4. Напрями підвищення ефективності використання власного капіталу на підприємстві

Діяльність будь-якого підприємства спрямована на здобуття прибутку під час виробництва і збуту своєї продукції, товарів або послуг. Для успішної комерційної діяльності підприємству ТОВ «Ферпласт-Україна» необхідна значна кількість капіталу, який може бути виражений як у майнових активах, так і у грошовому еквіваленті. Використання різних джерел фінансування, включаючи як власні, так і позикові кошти, є необхідним для забезпечення функціонування підприємства. Власний капітал є основою фінансової незалежності підприємства, яка дозволяє знижувати ризики, пов'язані з залученням зовнішніх джерел фінансування. Однак існують обставини, коли виключно власних коштів може бути недостатньо, або ж це може бути неефективним, особливо в умовах, коли виробництво має сезонний характер або потребує значних інвестицій. У таких випадках підприємство ТОВ «Ферпласт-Україна» може розглядати інші джерела фінансування, такі як банківські кредити, емісія акцій або облігацій, для забезпечення необхідних фінансових ресурсів [9, с.23].

Кожне підприємство має стремитися до збільшення власного капіталу та одночасного зменшення залучених коштів. Формування оптимальної структури капіталу, яка забезпечить необхідний обсяг витрат та доходів, є одним з ключових завдань фінансового управління підприємством.

Оптимальна структура капіталу відображає співвідношення між використанням власних та позикових коштів таким чином, щоб забезпечити максимальний ефект взаємодії між коефіцієнтами рентабельності власного капіталу та фінансовою стійкістю підприємства, що в свою чергу максимізує його ринкову вартість [18, с.76].

Для підприємства ТОВ «Ферпласт-Україна» власний капітал має низку переваг, які визначають його ключове значення:

- власний капітал є фундаментальною фінансовою основою функціонування підприємства, надаючи йому стабільність та фінансову незалежність;

- формування власного капіталу є менш складним порівняно з залученням позикових коштів, оскільки рішення щодо збільшення капіталу приймають власники та менеджмент підприємства без необхідності узгодження з іншими суб'єктами господарювання;

- власний капітал надає підприємству більші можливості для генерації прибутку в усіх сферах діяльності, оскільки дозволяє зберігати контроль над стратегічними рішеннями та розподілом прибутку.

Одним із стратегічних кроків у вдосконаленні управління капіталом підприємства ТОВ «Ферпласт-Україна» є максимізація залучення внутрішніх фінансових ресурсів, зокрема чистого прибутку і амортизаційних відрахувань. Проте досягнення цієї мети можливе лише за умови підвищення ефективності використання як власного капіталу, так і загального капіталу, що можливо через підвищення оборотності останнього та покращення рентабельності. Збільшення обсягів фінансування за рахунок амортизаційних відрахувань можливе шляхом прямого використання їх за призначенням або застосування прискореної амортизації для активів, що дасть змогу своєчасно модернізувати обладнання та придбати нове, більш технологічне та безпечне для виробництва.

Підприємство ТОВ «Ферпласт-Україна» має постійно відстежувати середньозважену вартість капіталу і прикладати всі зусилля для того, щоб уникнути значних знижень цієї вартості. Хоча поточні активи і пасиви можуть змінюватися щодня, систематичний моніторинг і керування дозволяють досягти максимальної ефективності у їх використанні та отриманні максимального прибутку. Це можливо завдяки зменшенню витрат на обслуговування залучених коштів, витрат на виробництво, постійних витрат, а також за рахунок збільшення обсягів виробництва і реалізації продукції та інших заходів [40].

Оптимізація використання власного капіталу є важливим завданням для будь-якого підприємства, оскільки вона сприяє підвищенню його ефективності

та конкурентоспроможності. Визначимо систему напрямків оптимізації використання власного капіталу ТОВ «Ферпласт-Україна» (рис. 2.2).

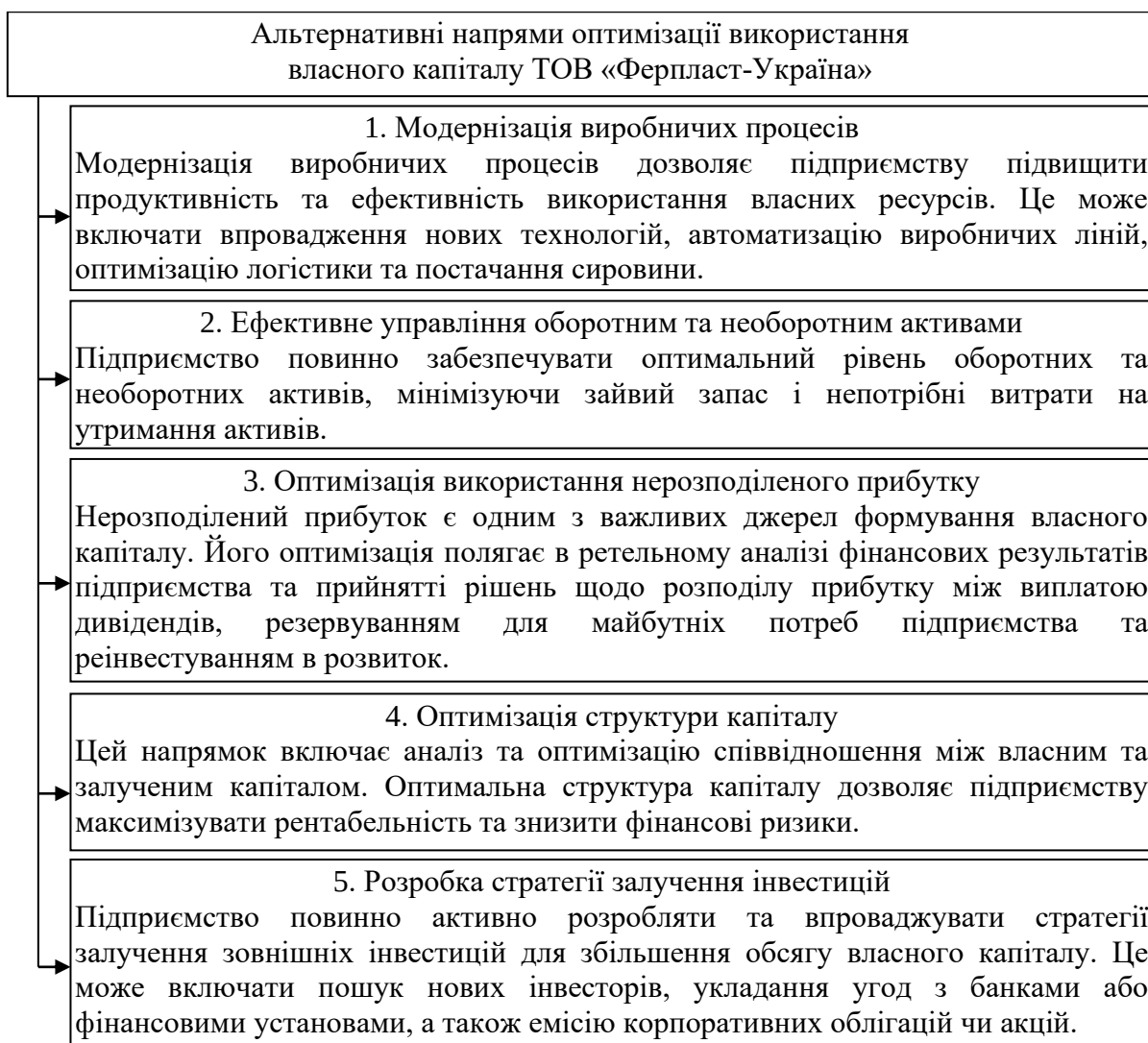

Рис. 2.2. Альтернативні напрями оптимізації використання власного капіталу ТОВ «Ферпласт-Україна»

Ці напрямки оптимізації власного капіталу допоможуть ТОВ «Ферпласт-Україна» підвищити його фінансову стійкість, конкурентоспроможність та здатність до розвитку.

Наразі власний капітал у структурі сукупного капіталу ТОВ «Ферпласт-Україна» має значну частку, але для його подальшого зростання необхідно реалізувати ряд стратегічних заходів:

- здійснювати раціональний розподіл прибутку;
- скоротити відтік власних коштів у дебіторську заборгованість шляхом

комплексного підходу до вивчення замовників;

- вдосконалити систему розрахунків з покупцями та замовниками;
- здійснювати заходи впливу при здійсненні партнерських відносин із неплатоспроможними контрагентами;
- створити резервний фонд та вдосконалити його облік та відображення в бухгалтерському балансі.

Збільшення власного капіталу може мати різні шляхи, включаючи накопичення або консервацію нерозподіленого прибутку для цілей основної діяльності та формування резервних фондів відповідно до установчих документів. Проте, варто зазначити, що власники підприємства мають вільний вибір у розподілі нерозподіленого прибутку ТОВ «Ферпласт-Україна».

Якщо розглядати прибуток як інвестиції у розвиток підприємства ТОВ «Ферпласт-Україна», можливі два основних сценарії:

1. Якщо статутом підприємства передбачено створення спеціального фонду з певною нормою відрахування, то на підставі рішення зборів учасників підприємства відбувається відрахування коштів у цей фонд за рахунок нерозподіленого прибутку. Проте така практика досить рідко зустрічається на практиці.

2. У інших випадках, засновники підприємства мають можливість витратити прибуток на придбання необхідних ресурсів для подальшого розвитку підприємства.

Ці придбання в кінцевому рахунку можуть вплинути на фінансовий результат і прибуток наступного звітного періоду, оскільки вони будуть відображені як поточні витрати. Це викликає питання щодо того, як зменшити показники нерозподіленого прибутку, що стосується компетенції загальних зборів учасників підприємства. Тільки вони можуть вирішити, що робити з таким доходом і чи розподіляти прибуток взагалі [59, с.192].

Одним з можливих варіантів використання нерозподіленого прибутку ТОВ «Ферпласт-Україна» є виплата дивідендів. Однак, це також залежить від

рішення зборів учасників, які вирішують, яку частину прибутку направити на виплату дивідендів або чи відмовитися від такої виплати взагалі.

Ще одним можливим варіантом використання нерозподіленого прибутку є створення резервного капіталу. Проте, цей підхід має свої особливості, оскільки використовувати резервний капітал можна лише у певних випадках, таких як покриття збитків підприємства, виплата дивідендів по привілейованих акціях або в інших випадках, передбачених законом. Резервний капітал фактично є фінансовим запасом, відкладеним на «чорний день», і не використовується у повсякденній діяльності [73, с.856].

Третім варіантом використання нерозподіленого прибутку може бути його направлення на збільшення статутного капіталу підприємства ТОВ «Ферпласт-Україна». Це може бути важливим кроком у зміцненні фінансової стабільності підприємства та підвищенні його конкурентоспроможності [63, с.290].

Нерозподілений прибуток також можна використовувати на погашення збитків підприємства, за рішенням зборів учасників. Це може бути важливим кроком у відновленні фінансової стійкості та забезпеченні подальшого успішного розвитку ТОВ «Ферпласт-Україна».

Отже, оптимізацію структури капіталу будемо вважати одним з головних напрямів удосконалення управління власним капіталом ТОВ «Ферпласт-Україна».

Оптимізація структури капіталу має на меті досягнення двох основних цілей. По-перше, це формування такої структури, яка сприятиме ефективному розвитку підприємства. По-друге, оптимізація капіталу ставить за мету створення умов для отримання максимального прибутку.

Процес оптимізації структури капіталу може бути розділений на кілька етапів [18, с.73]:

- формулювання цілей розвитку капіталу підприємства;
- визначення оптимального співвідношення між власним та позиковим капіталом;

- оцінка розробленої структури капіталу з метою визначення її ефективності та придатності для досягнення поставлених цілей.

Оптимальною структурою капіталу вважається та, яка сформована в результаті оптимізації за різними критеріями. Три найбільш поширені критерії оптимізації структури капіталу включають [1, с.45]:

- максимізація рентабельності власного капіталу;
- мінімізація середньозваженої вартості капіталу;
- мінімізація рівня фінансових ризиків.

Розглянемо застосування методу максимізації рентабельності власного капіталу на прикладі ТОВ «Ферпласт-Україна» у восьми можливих варіантах співвідношення власного та позикового капіталу.

Максимізація рентабельності власного капіталу - це стратегічний підхід, спрямований на досягнення максимальної ефективності використання власних ресурсів компанії для отримання прибутку. Цей підхід передбачає використання внутрішніх фінансових ресурсів підприємства, щоб забезпечити високий рівень прибутковості та рентабельності операцій. Ключовими стратегіями для максимізації рентабельності власного капіталу можуть бути ефективне управління активами та пасивами, оптимізація фінансових операцій, вдосконалення виробничих процесів та інвестування в прибуткові проекти. Основна мета полягає в тому, щоб кожен інвестований долар власного капіталу приносив максимально можливий прибуток для підприємства.

Застосування методу оптимізації структури капіталу за критерієм максимізації власного капіталу передбачає використання механізму фінансового левериджу. Для цього застосуємо наступну формулу [4, с.512]:

$$\text{ЕФЛ} = (1 - \text{Спп}) \times (\text{Квра} - \text{Св}) \times \text{ЗК} / \text{ВК} \quad (2.1)$$

де Спп - ставка податку на прибуток; Квра - коефіцієнт валової рентабельності активів, %; Св - ставка відсотка за кредит, що сплачується підприємством за використання залученого капіталу; ЗК - середня сума залученого капіталу; ВК - середня сума власного капіталу.

Розглянемо на практиці цей метод за методикою І.О. Бланка [5, с.215], поданий у табл. 2.13.

Таблиця 2.13

Розрахунок оптимізації структури капіталу з використанням механізму фінансового левериджу ТОВ «Ферпласт-Україна»

Показник	Варіанти							
	1	2	3	4	5	6	7	8
1	2	3	4	5	6	7	8	9
1. Власний капітал, тис.грн.	224527	224527	224527	224527	224527	224527	224527	224527
2. Позиковий капітал, тис.грн.	0	56131,75	89810,8	112263,5	224527	309847,2	352507,3	449054,0
3. Загальний обсяг капіталу (ряд.1+ряд.2), тис.грн.	224527,0	280658,7	314337,8	336790,5	449054,0	534374,2	577034,3	673581,0
4. Коефіцієнт фінансового важеля	0	0,25	0,4	0,5	1	1,38	1,57	2
5. Рентабельність активів, %	2,88	2,88	2,88	2,88	2,88	2,88	2,88	2,88
6. Мінімальна ставка процента за кредит, %	0	10,25	10,25	10,25	10,25	10,25	10,25	10,25
7. Мінімальна процентна ставка з урахуванням премії за кредитний ризик, %	0	0	10,65	10,75	11,25	11,63	11,82	12,25
8. Прибуток з урахуванням процентів за кредит (ряд. 3 х ряд. 5 : 100), тис.грн.	6466,4	8083,0	9052,9	9699,6	12932,8	15390,0	16618,6	19399,1
9. Сума процентів за кредит (ряд. 2 х ряд. 6 : 100), тис.грн.	0,0	0,0	9205,6	11507,0	23014,0	31759,3	36132,0	46028,0

Продовження таблиці 2.13

1	2	3	4	5	6	7	8	9
11. Ставка податку на прибуток, %	0,18	0,18	0,18	0,18	0,18	0,18	0,18	0,18
12. Сума податку на прибуток (ряд. 10 х ряд. 11 : 100)	1163,9	1454,9	-27,5	-325,3	-1814,6	-2946,5	-3512,4	-4793,2
13. Чистий прибуток (ряд. 10 – ряд. 12), тис.грн.	5302,4	6628,0	-125,2	-1482,1	-8266,6	-13422,9	-16001,0	-21835,7
14. Чиста рентабельність власного капіталу (ряд. 13 : ряд. 1 х 100), %	2,36	2,95	-0,06	-0,66	-3,68	-5,98	-7,13	-9,73

Отже, при розрахунку використовуються 8 умовних варіантів співвідношення власного і позикового капіталу. За даними табл. 2.14 можна визначити, що найбільший коефіцієнт фінансової рентабельності ТОВ «Ферпласт-Україна» досягається за умови співвідношення власного і позикового капіталу 75%:25%. (табл. 2.14).

Таблиця 2.14

Прогнозні значення ефективності використання власного капіталу при різних варіантах оптимізації на підприємстві ТОВ «Ферпласт-Україна»

Варіант	Співвідношення ВК до ПК	Прогнозна сума власного капіталу, тис.грн.	Прогнозна сума позикового капіталу, тис.грн.	Чиста рентабельність власного капіталу, %
1	1 / 0	224527	0,0	2,36
2	1 / 0,25	224527	56131,7	2,95
3	1 / 0,40	224527	89810,8	-0,06
4	1 / 0,5	224527	112263,5	-0,66
5	1 / 1	224527	224527,0	-3,68
6	1 / 1,38	224527	309847,26	-5,98
7	1 / 1,57	224527	352507,4	-7,13
8	1 / 2,00	224527	449054	-9,73

Отже, застосування механізму фінансового важеля дає змогу визначити оптимальну структуру капіталу, яка забезпечує максимальний рівень фінансової рентабельності. ТОВ «Ферпласт-Україна».

Таким чином, ефективне управління капіталом є однією з ключових складових успішної діяльності будь-якого підприємства. Структура капіталу визначає, яким чином залучені та використані фінансові ресурси для підтримки бізнесу. Правильно сконструйована структура капіталу може сприяти підвищенню конкурентоспроможності та стабільності підприємства ТОВ «Ферпласт-Україна» на ринку. Комплексний підхід до оптимізації структури капіталу дозволяє збалансувати фінансові ресурси підприємства з урахуванням його потреб і можливостей. Він передбачає аналіз фінансових показників, розробку стратегій фінансування та інвестиційних проектів. Оптимізація структури капіталу спрямована на максимізацію прибутковості та мінімізацію фінансових ризиків. Цей підхід дозволяє ТОВ «Ферпласт-Україна» забезпечити стійке фінансове забезпечення своєї діяльності та реалізувати стратегічні цілі. У цілому, комплексний підхід до оптимізації структури власного та позикового капіталу є важливим інструментом для досягнення фінансової стабільності та успішності підприємства ТОВ «Ферпласт-Україна».

Висновки до розділу 2

За результатами проведеної аналітичної оцінки сучасного стану та напрямів підвищення ефективності використання власного капіталу підприємства можна зробити наступні висновки:

1. Визначено, що Ferplast, італійська компанія, визначається своїм провідним статусом у сфері виробництва товарів для домашніх тварин, що має вже довгу історію на ринку. Протягом понад п'яти десятиліть цей виробник заслужив собі статус визнаної міжнародної лідерської компанії, спеціалізуючись на розробці та виробництві різноманітних товарів як для собак, кішок та інших домашніх улюбленців. Місія і стратегічні цілі компанії ТОВ «Ферпласт-Україна» визначаються її бажанням створити інноваційні, функціональні та екологічно чисті товари для домашніх тварин, щоб забезпечити їм комфорт та здоров'я, а також зручність для їх власників.

2. Встановлено, що чистий дохід підприємства зменшився з 293551 тис. грн. у 2021 році до 203382 тис. грн. у 2023 році, що становить спад на 30,72%. Це може свідчити про зменшення обсягу продажів або зниження цін на товари чи послуги компанії. Валовий прибуток зріс на 21,16%, з 55233 тис. грн. у 2021 році до 66920 тис. грн. у 2023 році. Це може бути в результаті збільшення обсягів продажу або підвищення цін на продукцію. Чистий прибуток суттєво збільшився на 216,26% з 3647 тис. грн. у 2021 році до 11534 тис. грн. у 2023 році, що може свідчити про покращення ефективності управління та оптимізацію витрат.

3. Узагальнено, що система управління використанням власного капіталу підприємства ТОВ «Ферпласт-Україна» - це комплекс стратегічних та оперативних заходів, спрямованих на ефективне управління власними фінансовими ресурсами компанії з метою забезпечення стійкого та прибуткового фінансового стану. Ця система включає в себе процеси планування, контролю, аналізу та прийняття рішень щодо використання власних коштів підприємства. Основні складові системи управління

використанням власного капіталу включають управління капіталом, прибутковість і рентабельність вкладень, ризикованість і забезпечення фінансової стійкості.

4. Аналіз показав, що загальна вартість активів підприємства у 2023 році становила 431708 тис.грн., що на 63469 тис.грн., або на 17,24 % більше, ніж у 2022 році. Загальні зобов'язання ТОВ «Ферпласт-Україна» у 2023 році склали 207181 тис.грн., що на 51390 тис.грн., або на 32,99 % більше, ніж у 2022 році. Відповідно, вартість власного капіталу підприємства у 2023 році збільшилась на 12079 тис.грн., або на 5,69 %, що становило 224527 тис.грн.

5. Обґрунтовано, що відзначається помітне зниження показника рентабельності власного капіталу на 44,26% протягом розглянутого періоду. Це може свідчити про погіршення ефективності використання власних ресурсів підприємства. Рентабельність власного капіталу за операційним прибутком показує значне зростання на 2,97% в 2023 році порівняно з 2021 роком, що може вказувати на покращення ефективності операційної діяльності за рахунок використання власного капіталу. Помітне збільшення показника чистої рентабельності власного капіталу на 3,46% в 2023 році порівняно з 2021 роком свідчить про зростання ефективності використання власних ресурсів підприємства для генерації чистого прибутку.

6. Розглянуто застосування методу максимізації рентабельності власного капіталу на прикладі ТОВ «Ферпласт-Україна» у восьми можливих варіантах співвідношення власного та позикового капіталу. Отже, при розрахунку використовуються 8 умовних варіантів співвідношення власного і позикового капіталу. За даними розрахунків можна визначити, що найбільший коефіцієнт фінансової рентабельності ТОВ «Ферпласт-Україна» досягається за умови співвідношення власного і позикового капіталу 75%:25%. застосування механізму фінансового важеля дає змогу визначити оптимальну структуру капіталу, яка забезпечує максимальний рівень фінансової рентабельності. ТОВ «Ферпласт-Україна».

ВИСНОВКИ

За результатами проведеного дослідження системи ефективного використання власного капіталу підприємства можна зробити наступні висновки:

1. Встановлено, що власний капітал підприємства - це сукупність фінансових ресурсів, що належать власникам або акціонерам компанії та є основним джерелом фінансування її діяльності. Він включає в себе статутний капітал, резерви та накопичені прибутки, які можуть використовуватися для покриття збитків, інвестицій у розвиток бізнесу, а також виплати дивідендів власникам. Власний капітал відображає фінансову стійкість та ресурсну базу підприємства, а також визначає його здатність до відтворення та розвитку в майбутньому.

2. Узагальнено, що ефективне використання власного капіталу на підприємстві є ключовим фактором для забезпечення його стійкості та конкурентоспроможності. Правильне розпорядження цим ресурсом може значно вплинути на фінансові результати та перспективи розвитку компанії. Формування механізму ефективного використання власного капіталу відіграє важливу роль у забезпеченні оптимального балансу між забезпеченням поточних потреб підприємства та інвестуванням у майбутній розвиток.

3. Обґрунтовано, що завдяки запровадженню новітніх систем управління власним капіталом підприємства буде забезпечуватись фінансова стійкість підприємства. Тому для покращення та ефективного управління потрібне впровадження програмних продуктів, які дозволять отримувати точні дані про темпи зростання власного капіталу в процесі господарської діяльності підприємства, які залежать від певних факторів (рентабельності обороту, оборотності капіталу, мультиплікатора капіталу, частки відрахувань чистого прибутку на розвиток виробництва), а також швидко обробляти великий обсяг інформації та використовувати складні алгоритми розрахунку.

4. Обґрунтовано, що процес оцінки ефективності використання власного

капіталу на підприємстві - це комплексний аналіз, який включає кілька етапів і методів для визначення того, наскільки ефективно використовуються власні фінансові ресурси. Оцінювання власного капіталу підприємства полягає у проведенні вимірювальних процедур, які дають змогу отримати кількісну, якісну або комбіновану характеристику об'єкту оцінювання. Результатом цього процесу є економічна оцінка, яка представляє собою кількісну міру впливу економічних процесів і господарських дій на ефективність роботи підприємства.

5. Визначено, що Ferplast, італійська компанія, визначається своїм провідним статусом у сфері виробництва товарів для домашніх тварин, що має вже довгу історію на ринку. Протягом понад п'яти десятиліть цей виробник заслужив собі статус визнаної міжнародної лідерської компанії, спеціалізуючись на розробці та виробництві різноманітних товарів як для собак, кішок та інших домашніх улюбленців.

6. Встановлено, що чистий дохід підприємства зменшився з 293551 тис. грн. у 2021 році до 203382 тис. грн. у 2023 році, що становить спад на 30,72%. Це може свідчити про зменшення обсягу продажів або зниження цін на товари чи послуги компанії. Валовий прибуток зріс на 21,16%, з 55233 тис. грн. у 2021 році до 66920 тис. грн. у 2023 році. Це може бути в результаті збільшення обсягів продажу або підвищення цін на продукцію. Чистий прибуток суттєво збільшився на 216,26% з 3647 тис. грн. у 2021 році до 11534 тис. грн. у 2023 році, що може свідчити про покращення ефективності управління та оптимізацію витрат.

7. Узагальнено, що система управління використанням власного капіталу підприємства ТОВ «Ферпласт-Україна» - це комплекс стратегічних та оперативних заходів, спрямованих на ефективне управління власними фінансовими ресурсами компанії з метою забезпечення стійкого та прибуткового фінансового стану. Ця система включає в себе процеси планування, контролю, аналізу та прийняття рішень щодо використання власних коштів підприємства. Основні складові системи управління

використанням власного капіталу включають управління капіталом, прибутковість і рентабельність вкладень, ризикованість і забезпечення фінансової стійкості.

8. Аналіз показав, що загальна вартість активів підприємства у 2023 році становила 431708 тис.грн., що на 63469 тис.грн., або на 17,24 % більше, ніж у 2022 році. Загальні зобов'язання ТОВ «Ферпласт-Україна» у 2023 році склали 207181 тис.грн., що на 51390 тис.грн., або на 32,99 % більше, ніж у 2022 році. Відповідно, вартість власного капіталу підприємства у 2023 році збільшилась на 12079 тис.грн., або на 5,69 %, що становило 224527 тис.грн.

9. Обґрунтовано, що відзначається помітне зниження показника рентабельності власного капіталу на 44,26% протягом розглянутого періоду. Це може свідчити про погіршення ефективності використання власних ресурсів підприємства. Рентабельність власного капіталу за операційним прибутком показує значне зростання на 2,97% в 2023 році порівняно з 2021 роком, що може вказувати на покращення ефективності операційної діяльності за рахунок використання власного капіталу. Помітне збільшення показника чистої рентабельності власного капіталу на 3,46% в 2023 році порівняно з 2021 роком свідчить про зростання ефективності використання власних ресурсів підприємства для генерації чистого прибутку.

10. Розглянуто застосування методу максимізації рентабельності власного капіталу на прикладі ТОВ «Ферпласт-Україна» у восьми можливих варіантах співвідношення власного та позикового капіталу. Отже, при розрахунку використовуються 8 умовних варіантів співвідношення власного і позикового капіталу. За даними розрахунків можна визначити, що найбільший коефіцієнт фінансової рентабельності ТОВ «Ферпласт-Україна» досягається за умови співвідношення власного і позикового капіталу 75%:25%. Застосування механізму фінансового важеля дає змогу визначити оптимальну структуру капіталу, яка забезпечує максимальний рівень фінансової рентабельності. ТОВ «Ферпласт-Україна».

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Бедриниць М. Д., Довгань Л. П. Фінанси підприємств : навч. посіб. Київ : Центр учбової літератури, 2018. 292 с.
2. Безкоровайна Л.В. Особливості обліку власного капіталу на підприємствах. Журнал МНУ ім. В.О. Сухомлинського. 2015. Вип. 4. <http://www.global-national.in.ua/archive/4-2015/200.pdf>.
3. Бикова Г. Додатковий капітал підприємства. Дебет-Кредит. URL: <https://online.dtkit.ua/Book/%C2%AB%D0%94%D0%9A%C2%BB%20%E2%84%9617-2014.epub/navPoint-13>.
4. Бланк І. А. Управління використанням капіталу. К. : Ника-Центр, 2008. 656 с.
5. Бланк І. О. Фінансовий менеджмент. 2-ге вид., переробл. і допов. К.: Ника-Центр, 2006. 653 с.
6. Бобяк А. Власний капітал підприємства, як економічна категорія, та його облік. Держава та регіони. 2013. № 4. С. 73–87.
7. Боднарчук А.В. Удосконалення комплексного економічного аналізу власного капіталу. Бізнесінформ. 2023. № 3. URL: http://www.businessinform.net/pdf/2023/3_0/282_285.pdf.
8. Бондаренко Т. В. Особливості створення вартості власного капіталу в процесі його кругообігу. URL: http://www.irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/irbis_nbuv/cgiirbis_64.exe/eui_2013_2_12.pdf.
9. Бугай Н. О. Власний капітал як складова фінансової системи підприємства: Проблематика та шляхи її вирішення. АГРОСВІТ. 2016. № 21. С. 21-24.
10. Воськало Н. М. Аналіз власного капіталу. URL: http://ena.lp.edu.ua:8080/bitstream/ntb/12696/4/2_13_73-77.pdf
11. Гетьман О.О. Економічна діагностика: навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів. К.: Центр навчальної літератури, 2013. 307 с.

12. Горбатенко А.А. Особливості формування власних фінансових ресурсів підприємств в Україні. Економічний вісник Переяслав – Хмельницького ДПУ імені Григорія Сковороди. 2020. Випуск № 15/1. С. 195–201.

13. Городня Т. А. Економічна та фінансова діагностика: навч. посібник. Львів: 2017. 282 с.

14. Господарський Кодекс України від 16.01.2003 р. № 436-IV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/436-4#Text>

15. Дема Д. І. Фінансовий менеджмент: навч. посібник. Житомир, 2014. 176 с.

16. Економічний аналіз: підручник / Кіндрацька Г.І., Білик М.С., Загородній А.Г. 3-тє вид., перероб. і доп. Затверджено МОН. К.: ИНФРА, 2013. 487 с.

17. Єгорова О., Єгорова Ю. Головні завдання управління капіталом підприємства. URL: <http://eprints.kname.edu.ua/32585/1/114.pdf>

18. Єпіфанова І., Дрозд І. Сучасні підходи до аналізу ефективності управління власним капіталом підприємства. Економічний аналіз. 2015. № 19 (2). С. 71–76.

19. Загора Т.О. Економічна діагностика: навчальний посібник. К.: Центр учбової літератури, 2014. 400 с.

20. Закон України «Про акціонерні товариства» від 17.09.2008 р. № 514-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/514-6#Text>

21. Закон України «Про аудит фінансової звітності та аудиторську діяльність» № 2258-VIII від 21.12.2017 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2258-8#Text>

22. Закон України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» від 16.07.1999 р. № 996-XIV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/996-14#Text>

23. Закон України «Про господарські товариства» від 19.09.1991 р. № 1577- XII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1577-12#Text>

24. Захарченко П. В., Гриценко М. П. Фінансовий аналіз : навч. посіб.

Мелітополь : Видав. буд. Мелітопол. міськ. друкарні, 2018. 224 с.

25. Івченко Л. В., Удовик Н. Л. Власний капітал: джерела формування та функції. «Young Scientist». 2016. № 1 (28). С. 56-63.

26. Ізюмська В. Аналіз теоретичних підходів до визначення дефініції «капітал підприємства». Економіка та суспільство. 2022. № 35. URL: <https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/1102/1059>

27. Капітал підприємства: формування і використання: навч. посіб. / Г. О. Швиданенко, Н. В. Шевчук, Л. А. Петренко та ін.; за заг. та наук. ред. Г. О. Швиданенко, Н. В. Шевчук. К. : КНЕУ, 2013. 497 с.

28. Квасницька Р. Управління капіталом підприємства через призму еволюції його визначення та змісту як економічної категорії. Наукові праці Донецького національного технічного університету. 2023. № 56. С. 223–229.

29. Кірсанова Т.О. Система управління власним капіталом підприємства. Вісник СумДУ. Серія економіка. 2020. № 1. С. 58–63.

30. Ковальов В. В. Курс фінансового менеджмента: підручник для вузів. 2016. 480 с.

31. Кошельок Г. В., Терещенко О. М. Оптимізація співвідношення власного та позикового капіталу підприємства. Науковий вісник ХДУ. Серія “Економічні науки”. 2016. вип. 21. С. 116–121.

32. Крайник О. П. Фінансовий менеджмент : навчальний посібник; Мін-во освіти України, Держ. ун-т “Львівська політехніка”. К. : Дакор, 2013. 260 с.

33. Крамаренко Г. О. Фінансовий аналіз: підручник. Київ, 2017. 392 с.

34. Круш П., Мастюк Д. Еволюція теоретичних підходів визначення сутності капіталу підприємства. Економічний вісник Національного технічного університету України «Київський політехнічний інститут». 2015. № 12. С. 198–206.

35. Кудіна І.О., Старченко О.С. Власний капітал підприємства як економічна категорія та його облік. Приазовський економічний вісник. 2017. Випуск 5(05). С. 346-351.

36. Кузнецова С.А. Фінансовий менеджмент: у схемах і таблицях : навч.

посіб.; Дніпропетр. ун-т ім. А. Нобеля. Дніпропетровськ, 2011. 180 с.

37. Кучменко В. О. Економічна сутність поняття капіталу підприємства та його структури. Економічний вісник університету. 2017. Вип. 33/1. С. 232–237.

38. Лубкей Н. Теоретичні засади управління капіталом підприємства. Менеджмент та підприємництво в Україні: етапи становлення та проблеми розвитку. 2019. Т. 1. № 1. С. 38–45.

39. Любар О.О. Нормативно-правове регулювання бухгалтерського обліку власного капіталу. Ефективна економіка. 2020. № 4. URL: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=7835>

40. Макаренко Ю. П., Клименко Д. О. Формування оптимальної структури капіталу з метою забезпечення фінансової стійкості підприємства. Економіка та держава. 2022. № 1. URL: http://www.economy.in.ua/pdf/1_2022/10.pdf

41. Манів З.О. Економіка підприємства: навчальний посібник. К.:Знання, 2021. 580 с.

42. Методичні рекомендації по застосуванню реєстрів бухгалтерського обліку: наказ Міністерства фінансів України від 29.12.2000 р. № 356. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/356#Text>

43. Методичні рекомендації щодо заповнення форм фінансової звітності: наказ Міністерства фінансів України від 28.03.2013 р. № 433. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/433#Text>

44. Міжнародні стандарти бухгалтерського обліку та фінансової звітності. URL: http://vobu.ua/ukr/documents/accounting/item/mizhnarodni-standarti-bukhgalterskogo-obliku-ta-finansovoji-zvitnosti?app_id=24

45. Мних Є.В., Барабаш Н.С. Фінансовий аналіз: навч. посіб. К.: Київ. торг.-екон. ун-т, 2015. 412 с.

46. Надбережна Т.А. Вплив структуризації власного капіталу на організацію бухгалтерського обліку. Економічні науки. 2020. № 15(1). URL: http://www.nbuv.gov.ua/ujrn/soc_gum/Evu/2020_15_1/Nadber.pdf.

47. Національні положення (стандарти) бухгалтерського обліку. URL: <http://vobu.ua/ukr/documents/accounting/item/natsionalni-polozhennya-standarti->

bukhgalterskogo-obliku?app_id=24

48. Непочатенко О. О., Мельничук Н. Ю. Фінанси підприємств : підручник. Київ : Центр учбової літератури, 2019. 504 с.

49. Офіційний сайт компанії ТОВ «Ферпласт-Україна». URL: <https://int.ferplast.com/ru>

50. План рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій: наказ Міністерства фінансів України від 30.11.99 р. № 291. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/291#Text>

51. Поддєрьогін А. Фінансовий менеджмент : підручник. Київ : КНЕУ, 2008. 536 с.

52. Пожидаєва Т. А. Аналіз фінансової звітності: навчальний посібник. 2015. 320 с.

53. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 13 «Фінансові інструменти» № 559 від 30.11.2001 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/559#Text>

54. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 7 «Основні засоби» № 92 від 27.04.2000 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/7#Text>

55. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 8 «Нематеріальні активи» № 242 від 18.10.99 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/242#Text>

56. Пономарьов Д. Е. Капітал підприємства: сутність та аналіз формування і використання. Інвестиції: практика та досвід. 2016. № 5. С. 53–58.

57. Рішення Національної комісії з цінних паперів та фондового ринку «Про затвердження Порядку збільшення (зменшення) статутного капіталу акціонерного товариства» № 385 від 12.06.2018 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/385#Text>

58. Рубаха М. В., Овчар О. А. Теоретичні аспекти політики управління власним капіталом підприємства. Вісник ОНУ ім. Мечникова. 2015. Т. 20. Вип. 3. С. 142–145.

59. Савельєва Т. М. Напрямки удосконалення управління капіталом підприємства. Економіка будівництва і міського господарства. 2014. Т. 10. № 3.

С. 191–196.

60. Салига К.С., Писаренко А.А. Оптимізація структури капіталу підприємства. Загальні питання економіки. 2021. №24. С. 25-29.

61. Саморай А. О. Власний капітал: законодавчі зміни в обліку та порядок його формування. URL: http://www.rusnauka.com/5_SWMN_2014/Economics/7_159622.doc.htm.

62. Семенов Г., Юсипчук Л. Особливості формування капіталу підприємства. Вісник економічної науки України. 2014. № 1. С. 110–114.

63. Сіменко І. В. Аналіз господарської діяльності: навчальний посібник. Київ, 2016. 384 с.

64. Смирна О.В., Ізмайлова Н.В. Сучасний стан та проблеми формування капіталу українських підприємств в умовах кризових явищ. Ефективна економіка. 2022. № 1. URL: http://www.economy.nayka.com.ua/pdf/1_2022/94.pdf REFERENCES

65. Сміт А. Дослідження про природу і причини багатства народів. пер. з англ. / О. Васильєв, М. Межевікіна, А. Малівський. Київ: Наш формат, 2018. 736 с.

66. Стащук О. Проблеми формування та оцінки резервного капіталу підприємств. Наукові записки. Серія «Економіка» : збірник наукових праць. Острог : Острозька академія, 2021. Вип. 18. С. 243–248.

67. Управління ресурсами підприємства: навч. посібник / Під ред. к.е.н. Ю.М. Воробйова і д.е.н. Б.І. Холода. К.: Центр навч. літератури, 2017. 288 с.

68. Фінансовий менеджмент : навчальний посібник / заг. ред. І. Школьник, В. Кремень. Суми, 2014. 427 с.

69. Фінансовий менеджмент : підручник. За заг. ред. Поддєрьогіна А. М. Київ : КНЕУ, 2017. 534 с.

70. Харчук С. А. Сучасні проблеми управління капіталом підприємства та шляхи їх вирішення. Економіка та держава. 2015. № 6. С. 110–113.

71. Хорт Ю. Мінімальний розмір статутного капіталу акціонерних товариств. Господарське право. 2022. №23. С. 78–80.

72. Цивільний кодекс України № 435-IV від 16.01.2003 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/435-4#Text>

73. Чемчикаленко Р. А., Коваль Е. В. Особливості формування оптимальної структури капіталу підприємства. Глобальні та національні проблеми економіки: електрон. наук. фахове вид. 2018. № 22. С. 855–859.

74. Шара Є.Ю. Фінансовий облік II : навч. посіб. К. : Центр учбової літератури, 2022. 408 с.

75. Югас Е. Економічна сутність та види капіталу підприємств. Науковий вісник Ужгородського університету. 2014. № 2 (43). С. 63–67.

76. Янчева Л.М., Кащена Н.Б., Чміль Г.Л. Обліково-аналітичне забезпечення управління капіталом підприємств торгівлі: теорія та практика : монографія. Харків: ХДУХТ, 2016. 537 с.

ДОДАТКИ

		Дата (рік, місяць, число)	КОДИ
Підприємство ТОВ «Ферпласт-Україна»			31.12.2021
Територія Житомирська обл.		за ЄДРПОУ	22890431
Організаційно-правова форма господарювання ТОВ		за КОАТУУ	8036100000
Вид економічної діяльності Виробництво дорожніх виробів, сумок, лимарно-сідельних виробів зі шкіри та інших матеріалів		за КОПФГ	230
Середня кількість працівників		за КВЕД	15.12
Адреса, телефон 10004, Житомирська обл., місто Житомир, ПРОСПЕКТ МИРУ, будинок 57			
Баланс (Звіт про фінансовий стан)			
на 31 грудня 2021 року	Форма №1	Код за ДКУД	1801001

Пасив	Код рядка	На початок звітного періоду	На кінець звітного періоду
1	2	3	4
I. Власний капітал			
Зареєстрований капітал	1400	20818	101827
Внески до незареєстрованого статутного капіталу	1401		
Капітал в дооцінках	1405	26638	27182
Додатковий капітал	1410	3345	3345
Емісійний дохід	1411		
Накопичені курсові різниці	1412	3345	3345
Резервний капітал	1415		
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	1420	81627	85340
Неоплачений капітал	1425		
Вилучиний капітал	1430		
Інші резерви	1435		
Усього за розділом I	1495	132428	217694
II. Довгострокові зобов'язання і забезпечення			
Відстрочені податкові зобов'язання	1500		
Пенсійні зобов'язання	1505		
Довгострокові кредити банків	1510		
Інші довгострокові зобов'язання	1515		
Довгострокові забезпечення	1520	2015	1559
Довгострокові забезпечення витрат персоналу	1521	1826	1559
Цільове фінансування	1525		
Благодійна допомога	1526		
Страхові резерви	1530		
у тому числі: резерв довгострокових зобов'язання	1531		
резерв збитків або резерв належних витрат	1532		
резерв незароблених премій	1533		
інші страхові резерви	1534		
Інвестиційні контракти	1535		
Призовий фонд	1540		
Резерв на виплату джек-поту	1545		
Усього за розділом II	1595	2015	1559
III. Поточні зобов'язання і забезпечення			
Короткострокові кредити банків	1600		
Векселі видані	1605		
Поточна заборгованість за: довгостроковими зобов'язаннями	1610		
товари, роботи, послуги	1615	13543	83311
розрахунки з бюджетом	1620	2197	896
у тому числі з податку на прибуток	1621	1281	
розрахунки зі страхування	1625	1021	1144
розрахунки з оплати праці	1630	3585	3738
Поточна кредиторська заборгованість за одержаними авансами	1635		
Поточна кредиторська заборгованість за розрахунками з учасниками	1640		
Поточна кредиторська заборгованість за із внутрішніх розрахунків	1645		
Поточна кредиторська заборгованість за страховою діяльністю	1650		
Поточні забезпечення	1660		
Доходи майбутніх періодів	1665		
Відстрочені комісійні доходи від перестраховиків	1670		
Інші поточні зобов'язання	1690	1126	1554
Усього за розділом III	1695	21472	90643
IV. Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу та групами вибуття	1700		
V. Чиста вартість активів недержавного пенсійного фонду	1800		
БАЛАНС	1900	155915	309896

		Дата (рік, місяць, число)	КОДИ
Підприємство ТОВ «Ферпласт-Україна»			31.12.2022
Територія Житомирська обл.		за ЄДРПОУ	22890431
Організаційно-правова форма господарювання ТОВ		за КОАТУУ	8036100000
Вид економічної діяльності Виробництво дорожніх виробів, сумок, лимарно-сідельних виробів зі шкіри та інших матеріалів		за КОПФГ	230
Середня кількість працівників		за КВЕД	15.12
Адреса, телефон 10004, Житомирська обл., місто Житомир, ПРОСПЕКТ МИРУ, будинок 57			
Баланс (Звіт про фінансовий стан)			
на 31 грудня 2022 року	Форма №1	Код за ДКУД	1801001
	</		

Пасив	Код рядка	На початок звітного періоду	На кінець звітного періоду
1	2	3	4
I. Власний капітал			
Зареєстрований капітал	1400	101827	109039
Внески до незареєстрованого статутного капіталу	1401		
Капітал в дооцінках	1405	27182	27945
Додатковий капітал	1410	3345	3345
Емісійний дохід	1411		
Накопичені курсові різниці	1412	3345	3345
Резервний капітал	1415		
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	1420	85340	72119
Неоплачений капітал	1425		
Вилучиний капітал	1430		
Інші резерви	1435		
Усього за розділом I	1495	217694	212448
II. Довгострокові зобов'язання і забезпечення			
Відстрочені податкові зобов'язання	1500		
Пенсійні зобов'язання	1505		
Довгострокові кредити банків	1510		
Інші довгострокові зобов'язання	1515		
Довгострокові забезпечення	1520	1559	5
Довгострокові забезпечення витрат персоналу	1521	1559	5
Цільове фінансування	1525		
Благодійна допомога	1526		
Страхові резерви	1530		
у тому числі: резерв довгострокових зобов'язання	1531		
резерв збитків або резерв належних витрат	1532		
резерв незароблених премій	1533		
інші страхові резерви	1534		
Інвестиційні контракти	1535		
Призовий фонд	1540		
Резерв на виплату джек-поту	1545		
Усього за розділом II	1595	1559	5
III. Поточні зобов'язання і забезпечення			
Короткострокові кредити банків	1600		
Векселі видані	1605		
Поточна заборгованість за: довгостроковими зобов'язаннями	1610		
товари, роботи, послуги	1615	83311	151027
розрахунки з бюджетом	1620	896	616
у тому числі з податку на прибуток	1621		
розрахунки зі страхування	1625	1144	666
розрахунки з оплати праці	1630	3738	2275
Поточна кредиторська заборгованість за одержаними авансами	1635		
Поточна кредиторська заборгованість за розрахунками з учасниками	1640		
Поточна кредиторська заборгованість за із внутрішніх розрахунків	1645		
Поточна кредиторська заборгованість за страховою діяльністю	1650		
Поточні забезпечення	1660		
Доходи майбутніх періодів	1665		
Відстрочені комісійні доходи від перестраховиків	1670		
Інші поточні зобов'язання	1690	1554	1202
Усього за розділом III	1695	90643	155786
IV. Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу та групами вибуття	1700		
V. Чиста вартість активів недержавного пенсійного фонду	1800		
БАЛАНС	1900	309896	368239

		Дата (рік, місяць, число)	КОДИ
Підприємство ТОВ «Ферпласт-Україна»			31.12.2023
Територія Житомирська обл.		за ЄДРПОУ	22890431
Організаційно-правова форма господарювання ТОВ		за КОАТУУ	8036100000
Вид економічної діяльності Виробництво дорожніх виробів, сумок, лимарно-сідельних виробів зі шкіри та інших матеріалів		за КОПФГ	230
Середня кількість працівників		за КВЕД	15.12
Адреса, телефон 10004, Житомирська обл., місто Житомир, ПРОСПЕКТ МИРУ, будинок 57			
Баланс (Звіт про фінансовий стан)			
на 31 грудня 2023 року	Форма №1	Код за ДКУД	1801001

Пасив	Код рядка	На початок звітного періоду	На кінець звітного періоду
1	2	3	4
I. Власний капітал			
Зареєстрований капітал	1400	109039	109039
Внески до незареєстрованого статутного капіталу	1401		
Капітал в дооцінках	1405	27945	28187
Додатковий капітал	1410	3345	3345
Емісійний дохід	1411		
Накопичені курсові різниці	1412	3345	3345
Резервний капітал	1415		
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	1420	72119	83956
Неоплачений капітал	1425		
Вилучений капітал	1430		
Інші резерви	1435		
Усього за розділом I	1495	212448	224527
II. Довгострокові зобов'язання і забезпечення			
Відстрочені податкові зобов'язання	1500		
Пенсійні зобов'язання	1505		
Довгострокові кредити банків	1510		
Інші довгострокові зобов'язання	1515		
Довгострокові забезпечення	1520	5	1435
Довгострокові забезпечення витрат персоналу	1521	5	1435
Цільове фінансування	1525		
Благодійна допомога	1526		
Страхові резерви	1530		
у тому числі: резерв довгострокових зобов'язання	1531		
резерв збитків або резерв належних витрат	1532		
резерв незароблених премій	1533		
інші страхові резерви	1534		
Інвестиційні контракти	1535		
Призовий фонд	1540		
Резерв на виплату джек-поту	1545		
Усього за розділом II	1595	5	1435
III. Поточні зобов'язання і забезпечення			
Короткострокові кредити банків	1600		
Векселі видані	1605		
Поточна заборгованість за: довгостроковими зобов'язаннями	1610		
товари, роботи, послуги	1615	151027	201424
розрахунки з бюджетом	1620	616	630
у тому числі з податку на прибуток	1621		
розрахунки зі страхування	1625	666	667
розрахунки з оплати праці	1630	2275	2131
Поточна кредиторська заборгованість за одержаними авансами	1635		
Поточна кредиторська заборгованість за розрахунками з учасниками	1640		
Поточна кредиторська заборгованість за із внутрішніх розрахунків	1645		
Поточна кредиторська заборгованість за страховою діяльністю	1650		
Поточні забезпечення	1660		
Доходи майбутніх періодів	1665		
Відстрочені комісійні доходи від перестраховиків	1670		
Інші поточні зобов'язання	1690	1202	894
Усього за розділом III	1695	155786	205746
IV. Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу та групами вибуття	1700		
V. Чиста вартість активів недержавного пенсійного фонду	1800		
БАЛАНС	1900	368239	431708

			КОДИ
Підприємство ТОВ «Ферпласт-Україна»		Дата (рік, місяць, число) за ЄДРПОУ	31.12.2021 22890431
Звіт про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід)			
за 2021 рік			
	Форма №2	Код за ДКУД	1801003
I. ФІНАНСОВІ РЕЗУЛЬТАТИ			
Стаття	Код рядка	За звітний період	За попередній період
1	2	3	4
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	2000	293551	205759
Чисті зароблені страхові премії	2010		
Премії підписані, валова сума	2011		
Премії, передані у перестраховування	2012		
Зміна резерву незароблених премій, валова сума	2013		
Зміна частки перестраховиків у резерві незароблених премій	2014		
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	2050	238318	142366
Чисті понесені збитки за страховими виплатами	2070		
Валовий:			
прибуток	2090	55233	63393
збиток	2095		
Дохід (витрати) від зміни у резервах довгострокових зобов'язань	2105		
Дохід (витрати) від зміни інших страхових резервів	2110		
Зміна інших страхових резервів, валова сума	2111		
Зміна частки перестраховиків в інших страхових резервах	2112		
Інші операційні доходи	2120	11638	19970
Дохід від зміни вартості активів, які оцінюються за справедливою вартістю	2121		
Дохід від первісного визнання біологічних активів і сільськогосподарської продукції	2122		
Адміністративні витрати	2130	43615	32400
Витрати на збут	2150	3216	2096
Інші операційні витрати	2180	15353	10983
Витрати від зміни вартості активів, які оцінюються за справедливою вартістю	2181		
Витрати від первісного визначення біологічних активів і сільськогосподарської продукції	2182		
Фінансовий результат від операційної діяльності:			
прибуток	2190	4687	37884
збиток	2195		
Дохід від участі в капіталі	2200		
Інші фінансові доходи	2220		
Інші доходи	2240	439	194
Дохід від благодійної допомоги	2241		
Фінансові витрати	2250		
Втрати від участі в капіталі	2255		
Інші витрати	2270	202	50
Прибуток (збиток) від впливу інфляції на монетарні статті	2275		
Фінансовий результат до оподаткування:			
прибуток	2290	4924	38028
збиток	2295		
Витрати (дохід) з податку на прибуток	2300	1277	7177
Прибуток (збиток) від припиненої діяльності після оподаткування	2305		
Чистий фінансовий результат:			
прибуток	2350	3647	30851
збиток	2355		

II. СУКУПНИЙ ДОХІД			
Стаття	Код рядка	За звітний період	За попередній період
Дооцінка (уцінка) необоротних активів	2400		
Дооцінка (уцінка) фінансових інструментів	2405		
Накопичені курсові різниці	2410		
Частка іншого сукупного доходу асоційованих та спільних підприємств	2415		
Інший сукупний дохід	2445		
Інший сукупний дохід до оподаткування	2450		
Податок на прибуток, пов'язаний з іншим сукупним доходом	2455		
Інший сукупний дохід після оподаткування	2460		
Сукупний дохід (сума рядків 2350, 2355 та 2460)	2465	3647	30851
III. ЕЛЕМЕНТИ ОПЕРАЦІЙНИХ ВИТРАТ			
Стаття	Код рядка	За звітний період	За попередній період
Матеріальні затрати	2500	148522	78557
Витрати на оплату праці	2505	68245	51326
Відрахування на соціальні заходи	2510	15236	11315
Амортизація	2515	9782	8214
Інші операційні витрати	2520	43364	27450
Разом	2550	285149	176862
IV. РОЗРАХУНОК ПОКАЗНИКІВ ПРИБУТКОВОСТІ АКЦІЙ			
Стаття	Код рядка	За звітний період	За попередній період
Середньорічна кількість простих акцій	2600		
Скоригована середньорічна кількість простих акцій	2605		
Чистий прибуток (збиток) на одну просту акцію	2610		
Скоригований чистий прибуток (збиток) на одну просту акцію	2615		
Дивіденди на одну просту акцію	2650		

			КОДИ
Підприємство ТОВ «Ферпласт-Україна»		Дата (рік, місяць, число) за ЄДРПОУ	31.12.2022 22890431
Звіт про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід)			
за 2022 рік			
	Форма №2	Код за ДКУД	1801003
I. ФІНАНСОВІ РЕЗУЛЬТАТИ			
Стаття	Код рядка	За звітний період	За попередній період
1	2	3	4
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	2000	272722	293551
Чисті зароблені страхові премії	2010		
Премії підписані, валова сума	2011		
Премії, передані у перестрахування	2012		
Зміна резерву незароблених премій, валова сума	2013		
Зміна частки перестраховиків у резерві незароблених премій	2014		
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	2050	221117	238318
Чисті понесені збитки за страховими виплатами	2070		
Валовий:			
прибуток	2090	51605	55233
збиток	2095		
Дохід (витрати) від зміни у резервах довгострокових зобов'язань	2105		
Дохід (витрати) від зміни інших страхових резервів	2110		
Зміна інших страхових резервів, валова сума	2111		
Зміна частки перестраховиків в інших страхових резервах	2112		
Інші операційні доходи	2120	29570	11638
Дохід від зміни вартості активів, які оцінюються за справедливою вартістю	2121		
Дохід від первісного визнання біологічних активів і сільськогосподарської продукції	2122		
Адміністративні витрати	2130	39697	43615
Витрати на збут	2150	1963	3216
Інші операційні витрати	2180	36812	15353
Витрати від зміни вартості активів, які оцінюються за справедливою вартістю	2181		
Витрати від первісного визначення біологічних активів і сільськогосподарської продукції	2182		
Фінансовий результат від операційної діяльності:			
прибуток	2190	2703	4687
збиток	2195		
Дохід від участі в капіталі	2200		
Інші фінансові доходи	2220		
Інші доходи	2240	312	439
Дохід від благодійної допомоги	2241		
Фінансові витрати	2250		
Втрати від участі в капіталі	2255		
Інші витрати	2270	311	202
Прибуток (збиток) від впливу інфляції на монетарні статті	2275		
Фінансовий результат до оподаткування:			
прибуток	2290	2704	4924
збиток	2295		
Витрати (дохід) з податку на прибуток	2300	894	1277
Прибуток (збиток) від припиненої діяльності після оподаткування	2305		
Чистий фінансовий результат:			
прибуток	2350	1810	3647
збиток	2355		

II. СУКУПНИЙ ДОХІД			
Стаття	Код рядка	За звітний період	За попередній період
Дооцінка (уцінка) необоротних активів	2400		
Дооцінка (уцінка) фінансових інструментів	2405		
Накопичені курсові різниці	2410		
Частка іншого сукупного доходу асоційованих та спільних підприємств	2415		
Інший сукупний дохід	2445		
Інший сукупний дохід до оподаткування	2450		
Податок на прибуток, пов'язаний з іншим сукупним доходом	2455		
Інший сукупний дохід після оподаткування	2460		
Сукупний дохід (сума рядків 2350, 2355 та 2460)	2465	1810	3647
III. ЕЛЕМЕНТИ ОПЕРАЦІЙНИХ ВИТРАТ			
Стаття	Код рядка	За звітний період	За попередній період
Матеріальні затрати	2500	151870	148522
Витрати на оплату праці	2505	54056	68245
Відрахування на соціальні заходи	2510	12579	15236
Амортизація	2515	8903	9782
Інші операційні витрати	2520	36024	43364
Разом	2550	263432	285149
IV. РОЗРАХУНОК ПОКАЗНИКІВ ПРИБУТКОВОСТІ АКЦІЙ			
Стаття	Код рядка	За звітний період	За попередній період
Середньорічна кількість простих акцій	2600		
Скоригована середньорічна кількість простих акцій	2605		
Чистий прибуток (збиток) на одну просту акцію	2610		
Скоригований чистий прибуток (збиток) на одну просту акцію	2615		
Дивіденди на одну просту акцію	2650		

			КОДИ
Підприємство ТОВ «Ферпласт-Україна»		Дата (рік, місяць, число) за ЄДРПОУ	31.12.2023 22890431
Звіт про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід)			
за 2023 рік			
	Форма №2	Код за ДКУД	1801003
I. ФІНАНСОВІ РЕЗУЛЬТАТИ			
Стаття	Код рядка	За звітний період	За попередній період
1	2	3	4
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	2000	203382	272722
Чисті зароблені страхові премії	2010		
Премії підписані, валова сума	2011		
Премії, передані у перестрахування	2012		
Зміна резерву незароблених премій, валова сума	2013		
Зміна частки перестраховиків у резерві незароблених премій	2014		
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	2050	136462	221117
Чисті понесені збитки за страховими виплатами	2070		
Валовий:			
прибуток	2090	66920	51605
збиток	2095		
Дохід (витрати) від зміни у резервах довгострокових зобов'язань	2105		
Дохід (витрати) від зміни інших страхових резервів	2110		
Зміна інших страхових резервів, валова сума	2111		
Зміна частки перестраховиків в інших страхових резервах	2112		
Інші операційні доходи	2120	28944	29570
Дохід від зміни вартості активів, які оцінюються за справедливою вартістю	2121		
Дохід від первісного визнання біологічних активів і сільськогосподарської продукції	2122		
Адміністративні витрати	2130	43980	39697
Витрати на збут	2150	1778	1963
Інші операційні витрати	2180	38606	36812
Витрати від зміни вартості активів, які оцінюються за справедливою вартістю	2181		
Витрати від первісного визначення біологічних активів і сільськогосподарської продукції	2182		
Фінансовий результат від операційної діяльності:			
прибуток	2190	11500	2703
збиток	2195		
Дохід від участі в капіталі	2200		
Інші фінансові доходи	2220		
Інші доходи	2240	113	312
Дохід від благодійної допомоги	2241		
Фінансові витрати	2250		
Втрати від участі в капіталі	2255		
Інші витрати	2270	52	311
Прибуток (збиток) від впливу інфляції на монетарні статті	2275		
Фінансовий результат до оподаткування:			
прибуток	2290	11561	2704
збиток	2295		
Витрати (дохід) з податку на прибуток	2300	27	894
Прибуток (збиток) від припиненої діяльності після оподаткування	2305		
Чистий фінансовий результат:			
прибуток	2350	11534	1810
збиток	2355		

II. СУКУПНИЙ ДОХІД			
Стаття	Код рядка	За звітний період	За попередній період
Дооцінка (уцінка) необоротних активів	2400		
Дооцінка (уцінка) фінансових інструментів	2405		
Накопичені курсові різниці	2410		
Частка іншого сукупного доходу асоційованих та спільних підприємств	2415		
Інший сукупний дохід	2445		
Інший сукупний дохід до оподаткування	2450		
Податок на прибуток, пов'язаний з іншим сукупним доходом	2455		
Інший сукупний дохід після оподаткування	2460		
Сукупний дохід (сума рядків 2350, 2355 та 2460)	2465	11534	1810
III. ЕЛЕМЕНТИ ОПЕРАЦІЙНИХ ВИТРАТ			
Стаття	Код рядка	За звітний період	За попередній період
Матеріальні затрати	2500	73496	151870
Витрати на оплату праці	2505	44357	54056
Відрахування на соціальні заходи	2510	10003	12579
Амортизація	2515	9222	8903
Інші операційні витрати	2520	27314	36024
Разом	2550	164392	263432
IV. РОЗРАХУНОК ПОКАЗНИКІВ ПРИБУТКОВОСТІ АКЦІЙ			
Стаття	Код рядка	За звітний період	За попередній період
Середньорічна кількість простих акцій	2600		
Скоригована середньорічна кількість простих акцій	2605		
Чистий прибуток (збиток) на одну просту акцію	2610		
Скоригований чистий прибуток (збиток) на одну просту акцію	2615		
Дивіденди на одну просту акцію	2650		